

INFORMACIJA APIE LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS VEIKLĄ 2024

Ižanginis žodis

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija) 2024 metais paminėjo veiklos 25-ųjų metų sukaktį. Komisijos misija – objektyviai, greitai ir mažiausiomis sąnaudomis nagrinėti administracinius ginčus ikiteismine tvarka, skatinant taikų ginčų sprendimą.

Komisijoje objektyviai ir operatyviai nagrinėjami ikiteismine tvarka skundai (prašymai), taip užtikrinant galimybę fiziniams ir juridiniams asmenims nepatiriant jokių išlaidų išspręsti kilusį ginčą tarp jų ir valstybės ar savivaldybės institucijų.

Vienas iš esminių iššūkių Komisijai – nuo 2024 m. sausio 1 d. privaloma ikiteismine tvarka priskirta nagrinėti ginčus dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Agentūra) priimtų sprendimų. Privalomas ikiteismine tvarka nagrinėjamų ginčų institutas įteisintas pirmą kartą Lietuvos administracinės teisės praktikoje. Asmenų su negalia klausimai yra ypač jautrūs besikreipiantiems asmenims. Šiose bylose Komisija, iki tol nenagrinėjusi tokios srities ginčų, turėjo sustiprinti darbuotojų kompetencijas ir pagilinti teisinės žinias, reikalingas bendraujant su asmenimis su negalia ir nagrinėjant bylas, pritaikyti patalpas, interneto svetainę. Ypatingas dėmesys buvo skirtas asmens duomenų apsaugai ir kibernetiniam saugumui, nes medicininiai duomenys yra laikomi ypatingais asmens duomenimis. Dėl naujos funkcijos išaugo ir bylų skaičius (darbo krūvis), kuris taip pat įpareigojo dirbti efektyviau – keisti ir optimizuoti Komisijos veiklos procesus.

Kitas 2024 metų iššūkis – įgyvendintas ilgai planuotas išsikėlimas iš istorinių Komisijos patalpų (Vilniaus g. 27), kuriose įstaiga ir pradėjo savo veiklą. Kompaktiškai įstaigai su nedideliu administraciniu aparatu reikėjo susitelkti ir persikelti, susiplanuoti erdves, pritaikyti patalpas asmenų su negalia aptarnavimui, taip pat pagerinti darbuotojų darbo sąlygas sukuriant ergonomiškas darbo vietas. Komisija 2024 metais taip pat organizavo planuotą Klaipėdos apygardos skyriaus patalpų pakeitimą ir sėkmingai įvykdė perkraustymo darbus. Dėl neplanuotų aplinkybių teko laikinai išsikraustyti iš Kauno apygardos skyriaus patalpų.

Taigi, praėjusiais metais Komisija susidūrė su sudėtingais iššūkiais, tačiau darni ir vieninga komanda juos įveikė sklandžiai ir užtikrino tinkamą asmenų aptarnavimą ir nepertraukiamą bylų nagrinėjimo procesą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1089 „Dėl Lietuvos administracinių ginčų komisijos nuostatų patvirtinimo“ (2024 m. gruodžio 11 d., Teisės aktų registras, 2024, Nr.: 2024-22022) buvo pakeisti Komisijos nuostatai ir pakeista buveinė iš Vilniaus g. 27 į A. Goštauto g. 12-100

Vienas iš svarbiausių pokyčių – Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 214 „Dėl Lietuvos administracinių ginčų komisijos ir jos teritorinių padalinių sudarymo“ nuo 2024 m. kovo 30 d. sudaryta naujos sudėties Komisija. Šios sudėties Komisija koncentruojasi į supaprastintą skundų pateikimo tvarką, neformalizuotą bylų procesą bei siekia, kad kuo daugiau bylų būtų nagrinėjama iš esmės: 2024 metais iš esmės išnagrinėtų bylų ir visų sprendimų santykis padidėjo 16 procentų. Komisija kelia tikslą būti atvira, prieinama kiekvienam asmeniui, kuris siekia, kad jo teisės būtų apgintos greitai, objektyviai ir nemokamai. Komisijos interneto svetainėje viešinami ne tik įsiteisėję Komisijos priimti sprendimai, bet ir skelbiama informacija apie Komisijos veiklą.

Struktūros pokyčiai ir veiklos reorganizavimas – dar vienas iššūkių, praėjusiais metais tekusių Komisijai, t. y. atskirti bendrąsias ir specialiąsias Komisijos vykdomas veiklas. Per gana trumpą laiką įveiktos svarbios užduotys, įstaiga ir toliau aktyviai atsinaujina – auga komanda, stiprėja jos kompetencijos, skaitmenizuojami procesai.

Komisijoje nagrinėtinų ginčų sritis yra labai plati (statybų, žemės, aplinkosaugos, mokesčių, muitinės, mokslinių inovacijų projektų, investicinių projektų, pensijų kaupimo, viešųjų pirkimų, užimtumo klausimų, savivaldos ir kiti teisiniai santykiai) ir reikalauja nuolatinio profesinio augimo, teisinio tobulėjimo bei drąsos ir ryžto kasdiniuose darbuose.

Komisija veikia visoje Lietuvoje. Bylos, kuriose asmenys prašo posėdžius organizuoti nuotoline tvarka, nagrinėjamos bet kuriame teritoriniame skyriuje, taip vienodinant nagrinėjamų bylų krūvį ir garantuojant operatyvų bei nepertraukiamą skundų išnagrinėjimą.

Dėkoju Komisijos nariams ir visiems kolegoms už bendrus darbus, požiūrį ir norą nuolat tobulėti, veikti drąsiai ir atsakingai. Taip pat esu dėkinga Komisijos partneriams, teismams, nevyriausybiniams organizacijoms ir įstatymų leidėjams už bendradarbiavimą bei skatinimą tobulėti.

Inga Lipnickienė

Lietuvos administracinių ginčų komisijos pirmininkė

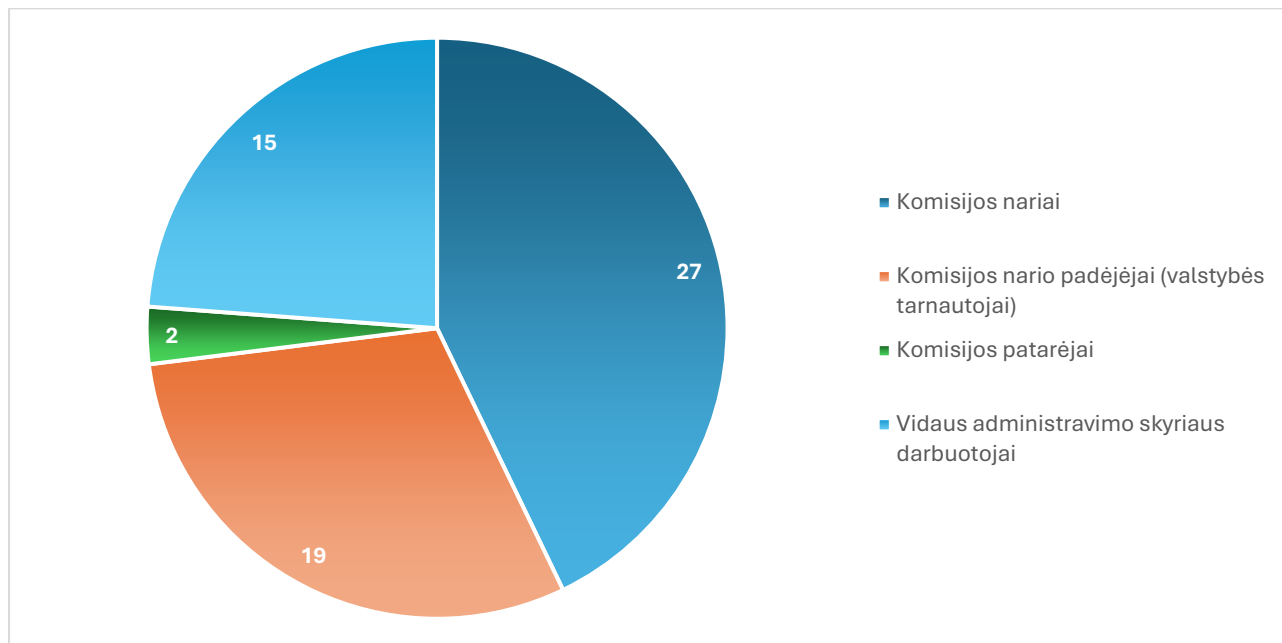

APIE MUS

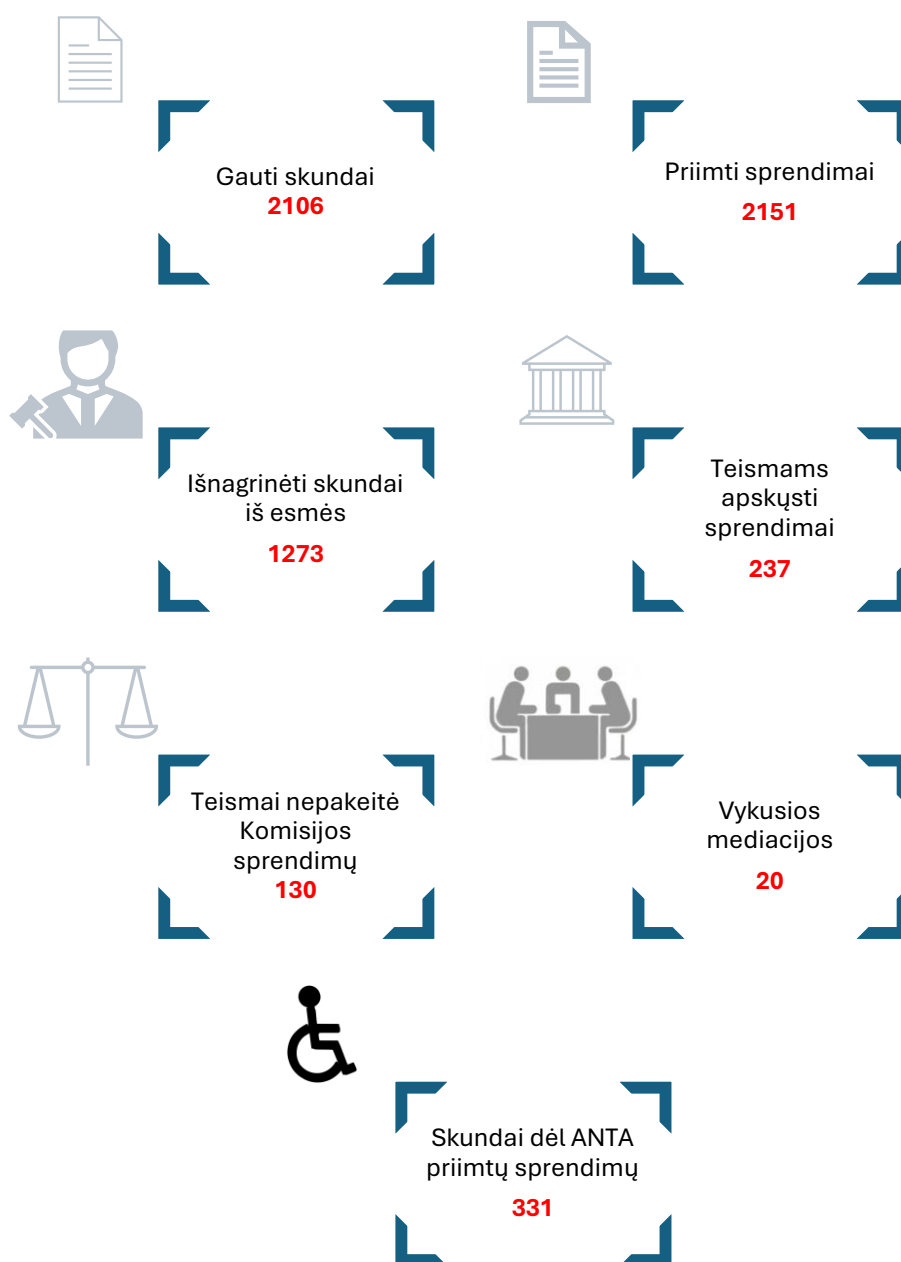
Komisiją sudaro: Komisijos pirmininkas, Komisijos pirmininko pavaduotojas, Komisijos pirmininko pavaduotojai teritoriniuose padaliniuose, kiti Komisijos ir jos teritorinių padalinių nariai, jiems talkinantys vyriausieji specialistai ir Vidaus administravimo skyriaus specialistai. Komisijoje dirba 27 Komisijos nariai – valstybės pareigūnai, vykdančys specialiąją Komisijos funkciją – nagrinėja skundus (prašymus) ikiteismine tvarka, dalyvaujant ne mažiau kaip 3 Komisijos nariams. Vilniuje pareigas eina 7 Komisijos nariai, po 5 – teritoriniuose padaliniuose: Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje. Komisijos narius skiria Vyriausybė. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 214 nuo 2024 m. kovo 30 d. sudaryta naujos sudėties Komisija.

Komisijos nariams teisinę pagalbą teikė 19 vyriausiųjų specialistų – valstybės tarnautojų (Komisijos nario padėjėjas, teisininkas profesionalas). Komisijoje dirba 2 Komisijos patarėjai (vienas iš jų teisininkas). Vidaus administravimo skyriuje dirba 3 darbuotojai, turintys teisinį išsilavinimą, kiti 13 darbuotojų turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą. Taigi, Komisijoje 80 procentų darbuotojų turi aukštąjį teisinį išsilavinimą. Komisijoje dirbančiųjų skaičius (duomenys 2024 m. gruodžio 31 d.) 63.

1 grafikas. Darbuotojų pasiskirstymas pagal darbo pobūdį Komisijoje, vnt.

2024 METŲ VEIKLOS REZULTATAI

Komisija ikiteismine tvarka nagrinėja asmenų skundus (prašymus) dėl viešojo administravimo subjektų priimtų individualių administracinių aktų ar veiksmų (neveikimo) viešojo administravimo srityje. Vykdydama administracinių teisinių santykių pagrindu kilusių ginčų tęstinę nagrinėjimo funkciją, Komisija veikia kaip nepriklausoma ikiteisminė institucija, kurios įsiteisėję sprendimai yra privalomi ginčo šalims ir vykdytini.

Komisijos veikla grindžiama vienu iš pagrindinių veiklos prioritetų – užtikrinti asmenims teisę objektyviai ir operatyviai spręsti administracinius ginčus ikiteismine tvarka, nepatiriant išlaidų. Pažymėtina, kad nuo 2021 m. ikiteisminiame administraciniame procese įtvirtinta galimybė vykdyti neteisminę mediaciją, kurios metu ginčo šalys turėjo galimybę baigti ginčą sudariusios taikos sutartį.

Komisija nuolat skatino ginčo šalis spręsti ginčus mediacijos būdu. Įvyko 16 tokių procesų, t. y. 4 daugiau negu 2023 m., kiti dar tęsiami.

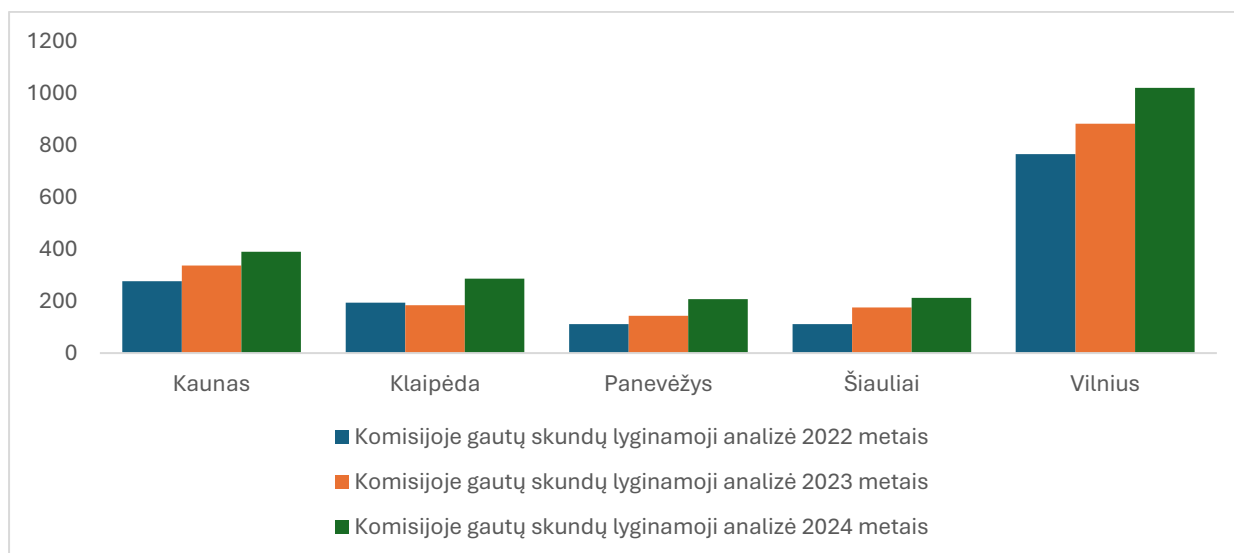
Komisija, siekdama dalintis žiniomis ir praktine patirtimi administracinių ginčų nagrinėjimo ir mediacijos srityse, bendradarbiavo su mokslo ir mokymo institucijomis, Lietuvos vyriausioju administraciniu teismu, Regionų administraciniu teismu.

ADMINISTRACINIŲ GINČŲ NAGRINĖJIMAS KOMISIJOJE

Komisija 2024 metais gavo 2 106 skundus (2021 m. gauta 1 674, 2022 m. – 1 449, 2023 m. – 1 762 skundai) dėl galimai pažeistų pareiškėjų teisių. Komisija, vykdydama administracinių ginčų ikiteismine tvarka nagrinėjimo funkciją, priėmė 2 151 sprendimus. Palyginti su 2023 metais, gauta 380 (22 %) skundų daugiau ir priimta 389 (22 %) sprendimų daugiau. Komisijos priimtų sprendimų ir skundų skaičius skiriasi, nes dalis skundų ir prašymų, gautų 2023 m. pabaigoje buvo išnagrinėti 2024 m., o gauti 2024 m. pabaigoje skundai bus išnagrinėti ir atvaizduoti 2025 m. statistinėje informacijoje.

Pažymėtina, kad 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymui (toliau – IAGNTĮ), pakeitusiam iki tol galiojusį Lietuvos Respublikos administracinių ginčų komisijų įstatymą, Vyriausiosios administracinių ginčų komisijos pavadinimas pakeistas į Lietuvos administracinių ginčų komisijos, juo taip pat nustatyta Komisijos ir jos teritorinių padalinių sudarymo tvarka ir kompetencija. Skundai nagrinėjami Komisijoje remiantis teritorinio teismo taisykle pagal atsakovo buveinę, tačiau, akivaizdu, kad reikalingas teisinis reglamentavimas Regionų administracinio teismo veiklos modeliu, t. y. pagal pareiškėjų gyvenamąją vietą, o esant prašymui – būtų nagrinėti nuotoliniu būdu, paskirstant skundus bendra tvarka.

2 grafikas. Komisijoje gautų skundų lyginamoji analizė, vnt.

Iš pateiktos Komisijoje gautų skundų lyginamosios analizės matyti, kad Komisijoje ir jos teritoriniuose padaliniuose gautų skundų skaičius nuolat didėja (2022 metais gauta 1 458, 2023 metais gauta 1 721), 2024 m. Vilniuje gauta 48 % visų skundų, teritoriniuose padaliniuose: Kaune – 20 %, Klaipėdoje – 14 %, Panevėžyje ir Šiauliuose po 9 %.

Komisijoje, sprendama skundo priėmimo klausimą, priėmė 514 sprendimų atsisakyti priimti (ar iš dalies atsisakyti priimti) nagrinėti skundą kaip nepriskirtą Komisijos kompetencijai ar praleidus terminą skundai paduoti, 361 sprendimą laikyti skundą nepaduotu (nepašalinus trūkumų), 25 sprendimus neatnaujinti skundo padavimo termino.

Pažymėtina, kad Komisija sudaro pareiškėjams palankias sąlygas realizuoti jų procesinę teisę kreiptis į Komisiją, taikydama trūkumų šalinimo institutą, kai pareiškėjų skundai turi esminių skundo trūkumų (nesuformuluotas reikalavimas, suformuluotas reikalavimas ne pagal kompetenciją, nepateiktas skundžiamas aktas, paduotas nepasirašytas arba netinkamai pasirašytas skundas), todėl nustatomas 14 dienų terminas skundo trūkumams pašalinti, aiškiai informuojant pareiškėjus apie skundo trūkumus ir nurodant, kaip juos pašalinti. Tokių sprendimų ataskaitiniais metais buvo 1 002.

BYLŲ SKIRSTYMAS KOMISIJOJE

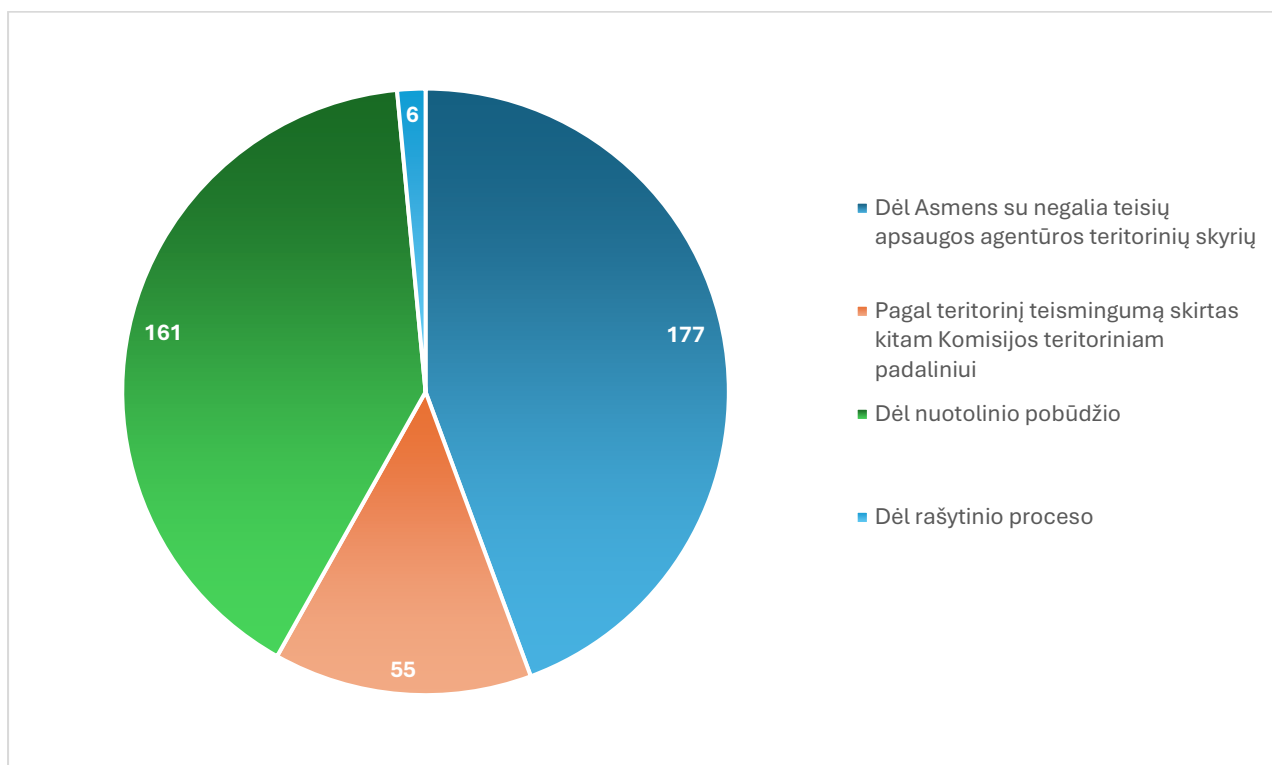
Vadovaujantis Administracinių ginčų perdavimo nagrinėti teritoriniams padaliniams tvarkos aprašu, patvirtintu 2023 m. rugpjūčio 30 d. Komisijos pirmininko įsakymu Nr. 1VE-25 „Dėl administracinių ginčų perdavimo nagrinėti teritoriniams padaliniams tvarkos aprašo patvirtinimo“, Komisijos pirmininkė 2024 metais teritoriniams padaliniams nagrinėti perdavė 399 skundus pagal žemiau nurodytus kriterijus:

- vadovaujantis IAGNTĮ 2 straipsnio 4 dalimi, nustatančia, kad jeigu pareiškėjo dalyvavimas posėdyje užtikrinamas naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas (per vaizdo konferencijas, telekonferencijas ir kitaip), tokia byla Lietuvos administracinių ginčų komisijos pirmininko nustatyta tvarka gali būti perduodama nagrinėti bet kuriam Lietuvos administracinių ginčų komisijos teritoriniam padaliniui buvo perduoti 167 skundai (prašymai), iš jų 6 skundai (prašymais) dėl rašytinio proceso;

- vadovaujantis IAGNTĮ 2 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos administracinių ginčų komisijos veiklos teritorija nagrinėjant skundus (prašymus) dėl teritorinių valstybinio administravimo subjektų ir savivaldybių administravimo subjektų priimtų individualių administracinių aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat nagrinėjant skundus dėl šių subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus sutampa su Vilniaus apygardos teismo veiklos teritorija, nustatyta Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, apygardų teismų įsteigimo, apygardų teismų veiklos teritorijų nustatymo ir Lietuvos Respublikos

prokuratūros reformavimo“. Lietuvos administracinių ginčų komisijos teritorinio padalinio veiklos teritorija sutampa su atitinkamo bendrosios kompetencijos apygardos teismo veiklos teritorija, nustatyta šioje dalyje nurodytame įstatyme. Jeigu viešojo administravimo subjekto teritorinio padalinio, teritorinio viešojo administravimo subjekto arba pareigūno, veikiančio Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje, individualaus administracinio akto ar veiksmo (neveikimo) teisėtumas buvo patikrintas (nagrinėjamas) aukštesniojo pagal pavaldumą viešojo administravimo subjekto, skundas (prašymas) paduodamas pagal viešojo administravimo subjekto teritorinio padalinio, teritorinio viešojo administravimo subjekto arba pareigūno, kurio individualaus administracinio akto ar veiksmo (neveikimo) teisėtumas buvo tikrinamas (nagrinėjamas), buveinės vietą. Skundus privaloma ikiteismine tvarka nagrinėjant (teritorinio skyriaus sprendimas skundžiamas Agentūrai ir tik vėliau Komisijai) dėl Agentūros teritoriniams padaliniams pagal kompetenciją buvo perduota – 177 skundai (prašymai), dėl kitų valstybinio administravimo subjektų ir savivaldybių administravimo subjektų pagal teritorinį teisingumą skundų buvo perduoti – 55 skundai (prašymai).

3 grafikas. 2024 metais skundų perdavimas teritoriniams padaliniams

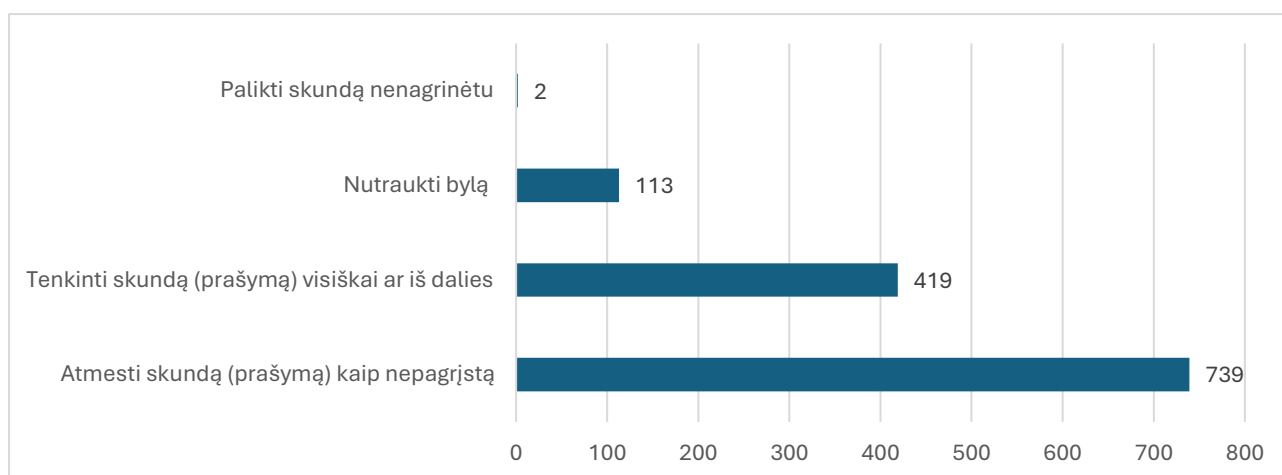
Taigi, iš šių duomenų matyti, kad Komisijos pirmininkė perdavė skundus nagrinėti teritoriniams padaliniams pagal kompetenciją dėl atsakovo buveinės arba dėl nuotolinio posėdžio formos, proporcingai, atsižvelgdama ir į teritoriniuose padaliniuose gaunamų skundų skaičių, žmogiškuosius išteklius. Tokiu būdu siekiama tolygiau paskirstyti skundų nagrinėjimą tarp Komisijos ir teritorinių padalinių, garantuojant nepertraukiamą ir operatyvų skundų nagrinėjimą.

BYLŲ NAGRINĖJIMO IŠ ESMĖS DUOMENYS

Komisija, vadovaudamasi IAGNTĮ 20 straipsnio 1 ir 2 dalimis, 2024 metais priėmė 2 151 sprendimą (22 % daugiau nei 2023 m.), iš kurių priimti 1 273 sprendimai (59,7 % nuo visų skundų) išnagrinėjus skundą iš esmės (16 % daugiau nei 2023 m.).

Komisija, išnagrinėjusi pareiškėjų skundus iš esmės, priėmė 739 sprendimus (58 % nuo iš esmės išnagrinėtų skundų) skundus atmesti kaip nepagrįstus, priėmė 419 sprendimų (33 % nuo iš esmės išnagrinėtų skundų) skundus tenkinti visiškai ar iš dalies, Komisija priėmė 113 sprendimų (9 % nuo iš esmės išnagrinėtų sprendimų) nutraukti bylą, iš jų patvirtintos 24 taikos sutartys ir 2 sprendimus palikti skundą nenagrinėtu.

4 grafikas. Galutiniai sprendimų rezultatai, vnt.

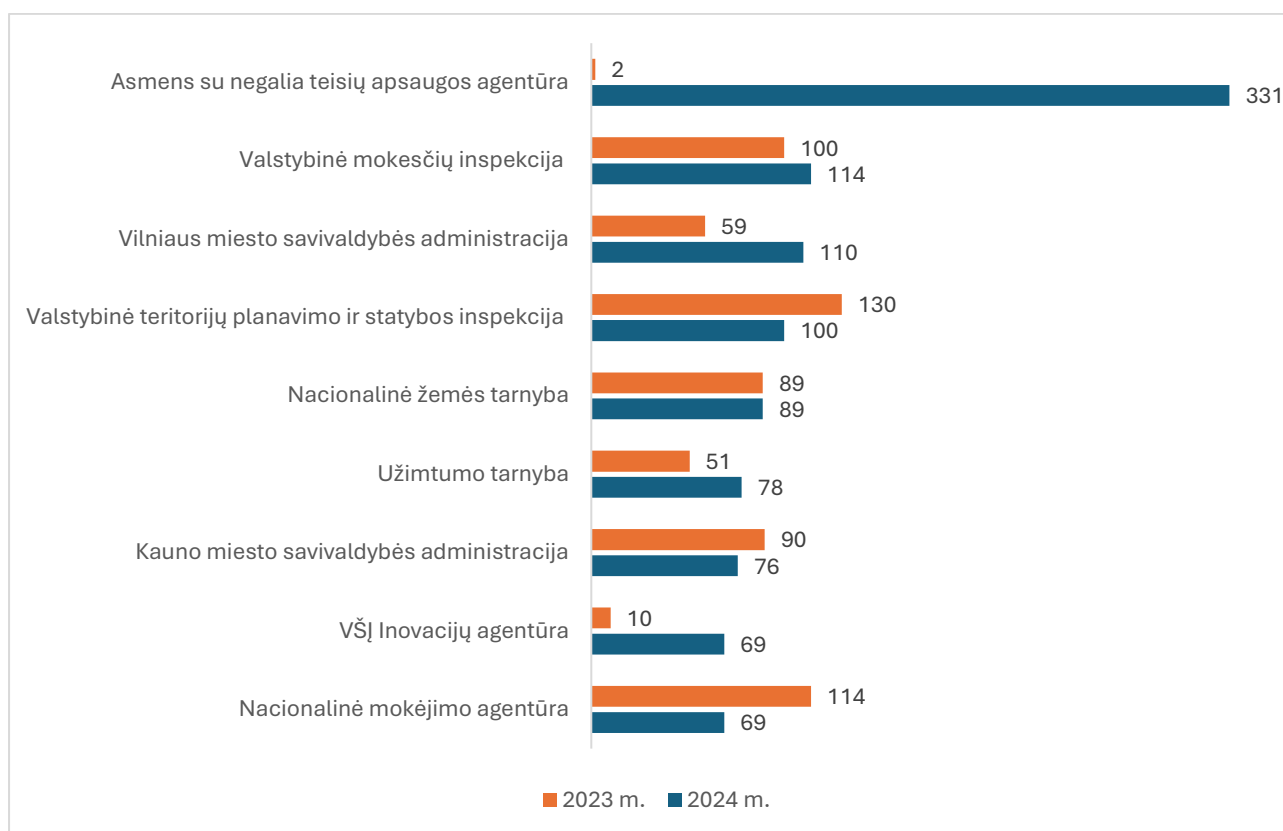
IŠNAGRINĖTŲ BYLŲ POBŪDIS

Komisija nagrinėja skundus dėl valstybės ir savivaldybių viešojo administravimo subjektų priimtų sprendimų, veiksmų (neveikimo). Skundų skaičiaus 380 (22%) padidėjimą 2024 metais iš esmės lėmė Komisijai nuo 2024 m. sausio 1 d. priskirta funkcija – privaloma ikiteismine tvarka nagrinėti skundus (prašymus) dėl Agentūros individualių administracinių aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl Agentūros vilkinimo atlikti jos kompetencijai priskirtus veiksmus.

Komisijos 2024 m. gautų skundų duomenimis, daugiausiai skundų pateikta dėl valstybinio administravimo subjektų (centrinių ir teritorinių) priimtų individualių administracinių aktų (veiksmų / neveikimo) teisėtumo – 1 504 skundai (71,4 proc.), iš jų dėl centrinių valstybinio administravimo subjektų buvo gauta 1 304 skundai (42 % daugiau nei 2023 m.), dėl teritorinių valstybinio administravimo subjektų 200 skundų (21 % mažiau nei 2023 m.). Dėl savivaldybių administravimo subjektų gauta 501 skundas (5 % daugiau nei 2023 m.), dėl kitų subjektų – 50 skundų.

Daugiausiai skundų buvo pateikta dėl šių viešojo administravimo subjektų: sprendimų (neveikimo) Agentūros – 331 skundas, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos 114 skundų (2023 m. – 100 skundų), Vilniaus miesto savivaldybės administracijos – 110 skundų (2023 m. – 59 skundai), Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos – 100 skundų (2023 m. – 130 skundų), Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos – 89 skundai (2023 m. – 125 skundai), Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos – 78 skundai (2023 m. – 51 skundas), Kauno miesto savivaldybės administracijos – 76 skundai (2023 m. – 90 skundų), Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos – 69 skundai (2023 m. – 114 skundų), VšĮ „Inovacijų agentūra“ – 69 skundai (2023 m. – 10 skundų).

5 grafikas. Skundų pagal viešojo administravimo subjektus dinamika, vnt.

Ataskaitiniais metais didžiausią skundų dalį sudarė skundai dėl Agentūros priimtų sprendimų (veiksmų). Dėl Agentūros neveikimo skundų nebuvo gauta. Ženklių pokyčių yra ir dėl kitų institucijų sprendimų (neveikimo): didžiausias skundų kiekio padidėjimas dėl VšĮ „Inovacijų agentūra“ (daugiau nei 5 kartus) ir dėl Vilniaus savivaldybės sprendimų (neveikimo) (daugiau nei 86 %), taip pat ženkliai padidėjęs skundų kiekis ir dėl Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (53 %), tačiau reikšmingai sumažėjo skundų kiekis dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (39 %) ir Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (23 %) priimtų sprendimų (neveikimo).

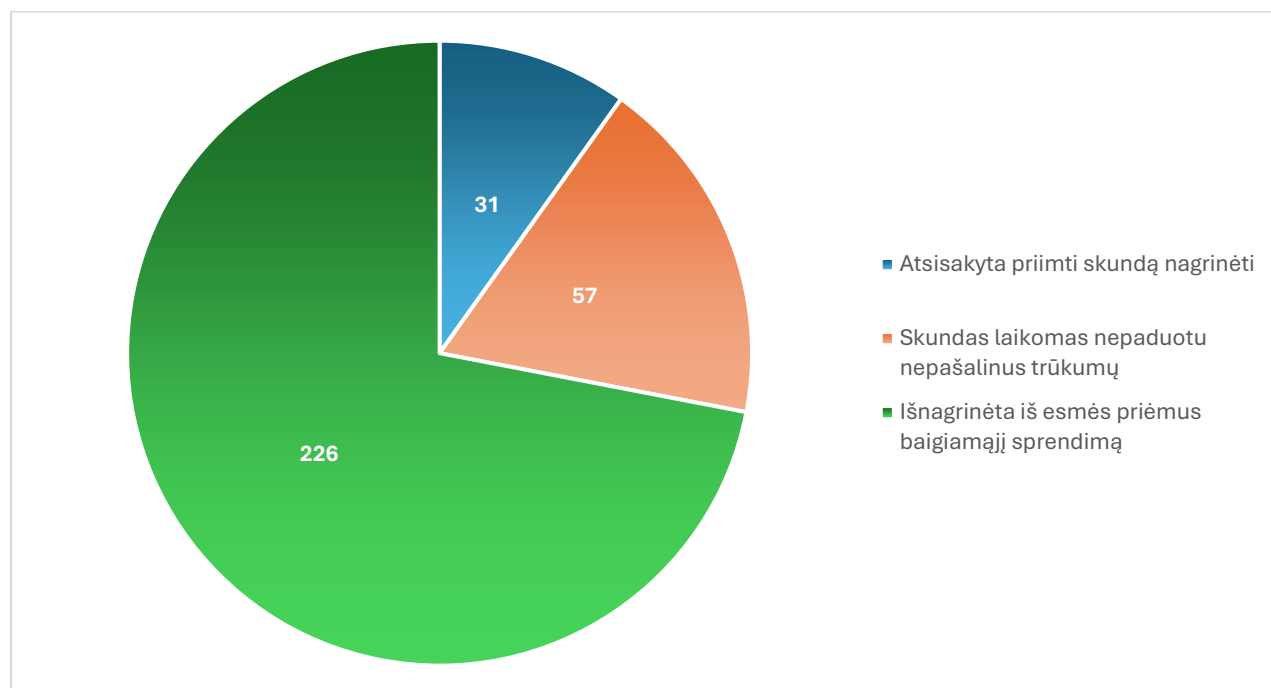
PRIVALOMA IKITEISMINE TVARKA SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS DĖL ASMENS SU NEGALIA TEISIŲ APSAUGOS AGENTŪROS SPRENDIMŲ

Pagal naująjį teisinį reglamentavimą, t. y. IAGNTĮ 5 straipsnio 1 dalį, kuris įsigaliojo 2024 m. sausio 1 d., Komisija privaloma ikiteismine tvarka pradėjo nagrinėti skundus (prašymus) dėl Agentūros individualių administracinių aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl Agentūros vilkinimo atlikti jos kompetencijai priskirtus veiksmus. Komisija 2024 metais gavo 331 skundus dėl Agentūros veiksmų, iš jų 226 skundus išnagrinėjo iš esmės (17 persikėlė į 2025 m. nagrinėjamas bylas), 114 skundų buvo tenkinti, o 100 skundų buvo atmesti kaip nepagrįsti, 12 bylų nutraukta sudarius taikos sutartį. Pažymėtina, kad 141 skundas buvo pateiktas su trūkumais ir pareiškėjams buvo suteikta galimybė juos pataisyti, tačiau 57 skundai buvo laikyti nepaduotais dėl nepašalintų trūkumų. Skundų dėl Agentūros neveikimo Komisijai nebuvo pateikta. Komisija atsisakė priimti 31 skundą dėl to, kad pareiškėjai nepasinaudojo nustatyta privaloma apskundimo tvarka.

Komisijos 13 sprendimų, priimtų dėl Agentūros skundžiamų sprendimų, buvo apskųsti Regionų administraciniam teismui, iš kurių dėl vieno sprendimo teismas nutraukė bylą pareiškėjui teisme atsisakius skundo. Taigi, administraciniai teismai dar nesuformavo teisminės praktikos šio pobūdžio bylose.

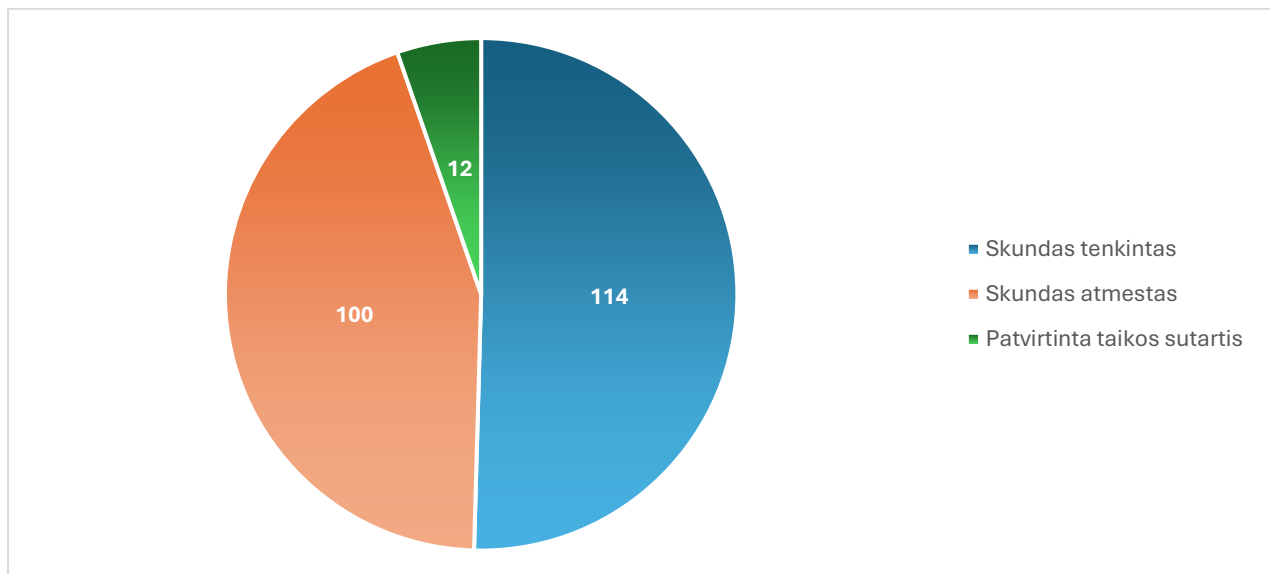
Komisija dėl Agentūros individualių administracinių sprendimų ir veiksmų (neveikimo) ataskaitiniu laikotarpiu iš esmės išnagrinėjo 226 skundus, 31 skundą atsisakyta priimti, 57 skundai laikyti nepaduoti nepašalinus trūkumų.

6 grafikas. Skundų nagrinėjimas privaloma ikiteismine tvarka, vnt.

Priimdama galutinį baigiamąjį sprendimą dėl ginčo esmės pagal IAGNTĮ 20 straipsnį Komisija nusprendė: 114 skundų buvo tenkinti, 100 skundų atmesti kaip nepagrįsti, patvirtinta 12 taikos sutarčių (4 taikos sutartys sudarytos neteisminės mediacijos būdu). Taigi, tenkintų skundų (įskaitant ir patvirtintas taikos sutartis) skaičius sudaro 55 %, o atmesti skundai sudaro 45 %.

7 grafikas. Skundų nagrinėjimas iš esmės privaloma ikiteismine tvarka, vnt.

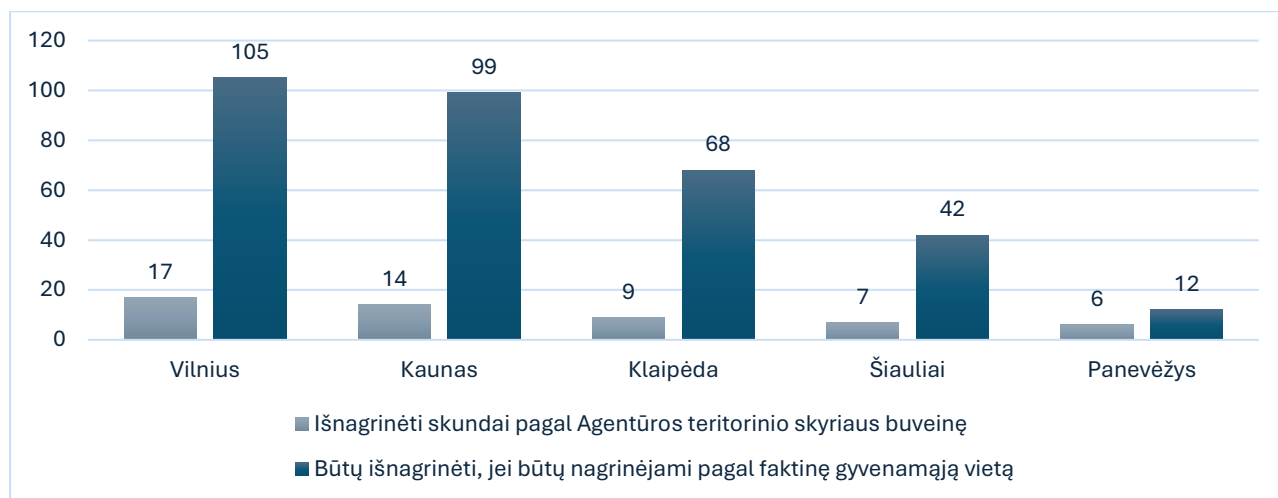

Darytina išvada, kad Komisija veiksmingai gina asmenų pažeistas teises. Agentūra atsižvelgia į Komisijos sprendimų motyvuojamojoje dalyje nurodytą argumentaciją ir skundžiamuose sprendimuose nurodo vis daugiau individualių argumentų, pateikdama aiškų pagrindimą tiek dėl nustatytų faktinių aplinkybių, tiek ir dėl taikytino teisinio pagrindimo.

Pažymėtina, kad šiuo metu galiojanti IAGNTĮ 2 straipsnio 3 dalis nustato, kad jeigu viešojo administravimo subjekto teritorinio padalinio, teritorinio viešojo administravimo subjekto arba pareigūno, veikiančio Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje, individualaus administracinio akto ar veiksmo (neveikimo) teisėtumas buvo patikrintas (nagrinėjamas) aukštesniojo pagal pavaldumą viešojo administravimo subjekto, skundas (prašymas) paduodamas pagal viešojo administravimo subjekto teritorinio padalinio, teritorinio viešojo administravimo subjekto arba pareigūno, kurio individualaus administracinio akto ar veiksmo (neveikimo) teisėtumas buvo tikrinamas (nagrinėjamas), buveinės vietą.

Agentūros teritorinio skyriaus sprendimai privaloma tvarka skundžiami Agentūros direktoriui, dėl to susidaro situacija, kad skundai nagrinėjami ne pagal pareiškėjo gyvenamąją vietą, bet pagal Agentūros teritorinio padalinio buveinę. Žemiau esančiame grafike matosi, kad tik 53 atvejais iš 331 (16 % proc.) skundo nagrinėjimo vieta dėl atsitiktinumo sutapo su pareiškėjo gyvenamąją vietą.

8 grafikas. Išnagrinėti skundai pagal artimiausią skundų nagrinėjimo vietą pareiškėjų gyvenamajai vietai

Vertinant ginčų pobūdį, sudarant asmenims procesinę teisę kreiptis su skundais arčiau jų gyvenamosios vietos, būtų tikslingi ĮAGNTĮ pokyčiai, numatant, kad skundai būtų paduodami ir nagrinėjami, atsižvelgiant į asmenų gyvenamąją vietą.

Komisija asmenų su negalia skundams nagrinėti 2024 metais organizavo vidinius mokymus, stiprino darbuotojų kompetencijas ir plėtė žinias, dalyvavo bendruose konsultaciniuose renginiuose su Agentūros specialistais, dalinosi patirtimi, aiškinosi kylančių ginčų priežastis, ieškojo būdų, kaip pateikti asmenims argumentuotus ir aiškius sprendimus. Komisija užtikrina, kad asmenys su negalia būtų aptarnaujami tinkamai ir gautų visą jiems aktualią informaciją, paskirdama ir specialistą (teisininką profesionalą) konsultuoti šiuos asmenis tiek telefonu, tiek jiems atvykus į Komisiją. Komisijos patalpos yra pritaikytos aptarnauti asmenis su negalia: jie gali čia atvykti pateikti skundus, dalyvauti Komisijos posėdžiuose, jungiantis į bet kurį teritorinį skyrių ar dalyvaujant kontaktiniu būdu. Interneto svetainėje skelbiama supaprastinta skundo forma, informacija lengvai suprantama kalba ir informacija gestų kalba, parengta bendradarbiaujant su Agentūros konsultacijų centru. Dėkojame šio centro specialistams.

Žemiau pateikiame keletą privaloma ikiteismine tvarka nagrinėtų bylų santraukų.

Pareiškėjas Komisijos prašė panaikinti Agentūros sprendimą, kuriuo buvo pakeistas šios Agentūros teritorinio skyriaus sprendimu pareiškėjui nustatytas 50 procentų dalyvumo lygis ir 50 procentų netekto dalyvumo lygis, nenustatant pareiškėjui dalyvumo lygio. Komisijos vertinimu, tokiu sprendimu buvo pabloginta pareiškėjo, dėl kurio skundo buvo pradėta procedūra, padėtis. Todėl Komisija darė išvadą, jog ginčijamu sprendimu iš esmės buvo pakeistas pareiškėjo apskųsto sprendimo turinys (pareiškėjo dalyvumo lygis nustatytas 50 procentų skirtumu), pabloginant jo materialinę teisinę padėtį, todėl toks sprendimas buvo panaikintas kaip neteisėtas ir nepagrįstas, neatitinkantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtinto draudimo keisti į

blogąją pusę (*non reformatio in peius*) principo bei kitų šio įstatymo nuostatų, reglamentuojančių administracinio sprendimo reikalavimus.

Kitoje byloje Komisijos Klaipėdos apygardos skyrius sprendimu tenkino pareiškėjos patikslintą skundą atsakovei Agentūrai, panaikino Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimą „Dėl dalyvumo lygio“ ir įpareigojo atsakovę Agentūrą teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl dalyvumo lygio nustatymo pareiškėjai. Šioje byloje buvos sprendžiamas dalyvumo lygio nustatymą reglamentuojančių teisės aktų taikymas, įskaitant procedūrų vykdymo teisėtumas. Nustatyta, kad pirminis asmens dalyvumo lygis buvo vertinamas Agentūros teritoriniame skyriuje, kuris dalyvumo lygį vertino 0 balu. Asmeniui pateikus skundą Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, pastarasis to paties skundo pagrindu priėmė du sprendimus: 2024 m. gegužės 29 d. sprendimu Agentūros Klaipėdos teritorinio skyriaus 2024 m. vasario 21 d. sprendimas pakeistas tik dėl dalyvumo lygio nustatymo termino, bet dalyvumo lygis liko nepakitęs - 0 balų; 2024 m. liepos 5 d. sprendimu teritorinio skyriaus 2024 m. vasario 21 d. sprendimas pakeistas ir asmeniui nustatytas 55 procentų dalyvumo lygis. Komisijos Klaipėdos apygardos skyrius, įvertinęs byloje skundžiamo 2024 m. liepos 5 d. sprendimo „Dėl dalyvumo lygio“, kuris Agentūros teigimu priimtas asmens skundo pagrindu ir siekiant ištaisyti 2024 m. gegužės 29 d. sprendime padarytą techninę (skaičiavimo) klaidą, teisėtumą, taip pat įvertinęs faktines aplinkybes ir teisinį administracinio sprendimo klaidų ištaisymo procedūros reglamentavimą, nusprendė, jog ginčijamas sprendimas neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 15 straipsnyje nustatytų administracinio sprendimo klaidų ištaisymo taisyklių, todėl Agentūra neturėjo nei teisinio, nei faktinio pagrindo savo iniciatyva pakartotinai nagrinėti pareiškėjos skundą ir atlikti pakartotinę asmens dalyvumo lygio vertinimo procedūrą jau išnagrinėto skundo pagrindu.

Ginčiuose su Agentūra Komisija vertina procedūrinius, teisinius klausimus. Medicinos srities klausimų nevertina. Agentūros sprendimuose nustatyti neaiškumai buvo vertinti pareiškėjų naudai ir skundai tenkinti.

KITŲ KOMISIJOJE NAGRINĖTŲ BYLŲ APŽVALGA

Komisija nagrinėja labai platų administracinių ginčų spektrą: statybų, žemės, aplinkosaugos, mokesčių, muitinės, mokslinių inovacijų projektų, investicinių projektų, pensijų kaupimo, viešųjų pirkimų, užimtumo klausimų, savivaldos ir kiti ginčai, kylantys administracinių teisinių santykių srityje.

Komisija dėl antrosios pensijų pakopos priėmė sprendimą, kuriuo patenkino pareiškėjo skundą dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (Fondo valdyba) sprendimo nutraukti antrosios pakopos pensijų kaupimo sutartį ir įpareigojo Fondo valdybą atlikti atitinkamus veiksmus. Pareiškėjas skunde Komisijos prašė panaikinti Fondo valdybos sprendimą, kuriuo buvo atsisakyta nutraukti jo dalyvavimą antrosios pakopos pensijų kaupime. Pareiškėjas teigė, kad apie įtraukimą į

pensijų kaupimą nebuvo tinkamai informuotas ir sužinojo apie tai tik po devynių mėnesių, kai jo darbdavys paaiškino atsiradusius naujus atskaitymus algalapyje. Komisija, išnagrinėjusi skundą, nustatė, kad pareiškėjas nebuvo tinkamai informuotas apie įtraukimą į pensijų kaupimą. Komisija pažymėjo, kad pagal Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo nuostatas, Fondo valdyba privalėjo tinkamai informuoti apie įtraukimą į pensijų kaupimą per Elektroninę gyventojų aptarnavimo sistemą (EGAS) ir papildomai registruotu laišku, tačiau pareiškėjas šios informacijos nebuvo gavęs. Konstatuota, kad pareiškėjas buvo informuotas tik per EGAS, kur pranešimo neperskaitė, o registruotas laiškas nebuvo išsiųstas, nes sistemoje nebuvo duomenų apie pareiškėjo gyvenamosios vietos adresą. Be to, Komisija pabrėžė, kad Pensijų kaupimo įstatyme nėra numatyta aiškių senaties terminų dėl atsisakymo dalyvauti pensijų kaupime, todėl pareiškėjo prašymas tenkintas. Komisija panaikino skundžiamą sprendimą ir įpareigojo Fondo valdybą per nustatytą laiką priimti naują sprendimą, kuris atitiktų teisės aktų reikalavimus bei nutrauktų pareiškėjo dalyvavimą antros pakopos pensijų kaupime.

Komisijoje buvo išnagrinėtos 33 tokio pobūdžio bylos: tenkinta 10 skundų aukščiau nurodytais atvejais dėl netinkamo informavimo apie įtraukimą į privalomą kaupimo sistemą, o kitais 9 atvejais skundų netenkino. Šios bylos aktualios visuomenei ir susilaukė jų susidomėjimo.

Komisija sprendė vietos savivaldos sričiai priskirtus ginčus. Byloje pareiškėjas prašė panaikinti Trakų rajono savivaldybės administracijos raštą, kuriuo atsisakyta iškelti gatvės apšvietimo įrangą (stulpą) su oro linijomis iš pareiškėjo žemės sklypo. Komisija vertino, jog skundžiamame rašte tik deklaratyviai nurodytos aplinkybės, jog gatvės apšvietimo oro linijų atrama (stulpas) nepriklauso savivaldybei, tačiau nenurodyta motyvų ir faktinio rašto pagrindo, nesusietos konkrečios teisės normos su pareiškėjo prašyme nurodytais duomenimis (faktais). Be to, skundžiamame rašte formaliai atsakyta į pareiškėjo nurodytą prašymą, nevertinta galimybių spręsti susidariusios situacijos dėl gatvės stulpo apšvietimo iškėlimo bendradarbiaujant su kitomis institucijomis. Komisijos nuomone, toks formalus atsakymo pateikimas, neįvertinus susiklosčiusios pareiškėjo individualios situacijos, prieštaravo gero administravimo principui, todėl skundžiamas raštas buvo panaikintas kaip neteisėtas ir nepagrįstas.

Komisija išnagrinėjo piliečių skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atsisakymo išduoti pažymą, leidžiančią suformuoti naujus nekilnojamojo turto kadastro objektus administracinėse patalpose Vilniuje. Komisija nustatė, kad pareiškėjai įvykdė Statybos techninio reglamento STR 1.07.03:2017 reikalavimus ir pateikė tinkamai parengtą administracinių patalpų sujungimo ir padalijimo schemą, tačiau savivaldybė atsisakė išduoti pažymą, remdamasi prielaida, kad pareiškėjai siekia suformuoti gyvenamosios paskirties patalpas. Komisija konstatavo, kad atsakovė nepateikė objektyvių duomenų, įrodančių šią prielaidą, o jos sprendime nebuvo aiškiai nurodytas teisinis pagrindas atsisakymui. Komisija pažymėjo, kad savivaldybės veiksmai neatitiko

Viešojo administravimo įstatymo reikalavimų dėl sprendimų motyvavimo, taip pat buvo pažeisti teisės aktų nustatyti terminai prašymui nagrinėti. Atsižvelgdama į tai, Komisija sprendė, kad savivaldybės sprendimas yra nepagrįstas ir naikintinas, įpareigojant atsakovę per nustatytą terminą iš naujo išnagrinėti pareiškėjų prašymą pagal teisės aktų reikalavimus.

Komisija išnagrinėjo Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnybos skundą dėl Centrinės projektų valdymo agentūros (CPVA) sprendimo pritaikyti 25 proc. finansinę korekciją ir reikalavimo grąžinti 533 359,07 Eur sumą. Komisija nustatė, kad ginčas kilo dėl rangos darbų sutarties vykdymo užtikrinimo priemonių. CPVA argumentavo, jog pateiktas laidavimo draudimas neužtikrino visų rangovo įsipareigojimų, o laikotarpiu nuo 2021 m. birželio 1 d. iki 2023 m. vasario 10 d. laidavimo apskritai nebuvo. CPVA taip pat teigė, kad tai galėjo lemti konkurencijos ribojimą vykdant viešąjį pirkimą. Komisija pripažino, kad CPVA turėjo pagrindą taikyti finansinę korekciją, nes viešųjų pirkimų pažeidimai buvo nustatyti. Tačiau Komisija konstatavo, jog pirkimo objektu buvo tvarkomi visuomeninę reikšmę ir paskirtį turintys kultūros paveldo objektai, kurie yra svarbūs ne tik religinės bendruomenės nariams, bet ir visai visuomenei, kadangi jie reprezentuoja kultūrinį ir istorinį paveldą. Atsižvelgusi į pareiškėjo statusą bei veiklos pobūdį, bei vadovaudamasi teisingumo ir protingumo kriterijais, Komisija sprendė, kad taikytina finansinė korekcija turi būti sumažinta ir tenkino skundą iš dalies.

Komisija išnagrinėjo uždarnosios akcinės bendrovės skundą dėl Aplinkos projektų valdymo agentūros (APVA) sprendimo, kuriuo reikalaujama iš pareiškėjo grąžinti 4 000 Eur kompensaciją už įsigytą elektromobilį. APVA argumentavo, kad pareiškėjas pažeidė finansavimo sąlygas, nes automobilio valdytoju buvo įregistruotas kitas asmuo. Komisija nustatė, kad pagal kompensacijos skyrimo sąlygas pareiškėjas įsipareigojo neperleisti elektromobilio kitam asmeniui dvejus metus be APVA sutikimo. Ginčas kilo dėl to, kad 2023 m. spalio 6 d. transporto priemonės valdytoju tapo fizinis asmuo, o 2024 m. spalio 25 d. pareiškėjas atstatė pirminį valdytoją. APVA vertino tai kaip perleidimą, tačiau Komisija konstatavo, kad nuostata „neparduoti ar kitaip neperleisti“ automobilio iš esmės turi būti suprantama ir aiškinama kaip nuosavybės perdavimas parduodant ar kitais Civiliniame kodekse nustatytais pagrindais kitam asmeniui. Nagrinėjamu atveju, automobilio valdytojo pakeitimas sietinas ne su nuosavybės perdavimu ar perleidimu, o su teise naudotis ir valdyti daiktą. Atsižvelgdama į tai, Komisija nusprendė, kad APVA sprendimas yra nepagrįstas ir naikintinas.

Komisija, išnagrinėjusi uždarnosios akcinės bendrovės skundą dėl prekių išmuitinimo, atmetė pareiškėjos skundą atsakovui Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, tretiesiems suinteresuotiems asmenims Klaipėdos teritorinei muitinei, Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūrai, Vilniaus teritorinei muitinei, kuriuo buvo prašoma: 1) panaikinti Klaipėdos TM 2024 m. birželio 4 d. sprendimą Nr. 2E(LM58)-42 „Dėl sulaikytų atliekų grąžinimo“ (toliau – ir Klaipėdos TM Sprendimas); 2) panaikinti

Departamento 2024 m. rugpjūčio 9 d. sprendimą Nr. 1AE-351 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės skundo“ (toliau – ir Departamento Sprendimas); 3) išspręsti klausimą iš esmės, įpareigojant Departamentą ir (ar) Klaipėdos TM grąžinti pareiškėjui jam priklausančią išmuitintą Bendrijos prekę, t. y. importuotą automobilį DODGE DURANGO (toliau – ir Automobilis), su defektais. Komisija, įvertinusi nacionalinį ir tarptautinį teisinį reguliavimą (Viešojo administravimo įstatymą, Muitinės įstatymą, Atliekų tvarkymo įstatymą, 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo, Atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217, Atliekų tarpvalstybinių vežimų tvarkos aprašo, patvirtinto Aplinkos ministro 2004 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. D1-207 ir kitų teisės aktų nuostatas, nusprendė, jog tiek nacionalinis, tiek tarptautinis teisinis reguliavimas suteikia teisę muitinei pripažinti negaliojančia deklaraciją, esant teisės aktuose nustatytoms sąlygoms. Kadangi Automobilio vežimas kompetentingos įstaigos – Agentūros, įvertintas kaip neteisėtas atliekų vežimas, o pareiškėja iki nustatyto termino nepateikė AAD (Aplinkos apsaugos departamentas) prašytų dokumentų (informacijos apie ENTP (ekspluatuoti netinkama transporto priemonė) nukenksminimą, kai iš transporto priemonės pašalinamos pavojingos cheminės medžiagos, galinčios pakenkti aplinkai bei atliekų vežimui reikalingų dokumentų priklausomai nuo procedūros, Agentūra turėjo tiek teisinį (Reglamento dėl atliekų vežimo 50 straipsnio 4b dalis), tiek faktinį pagrindą (nebuvo pateikti įrodymai, pagrindžiantys, jog Automobilis nėra ENTP) išvados priėmimui. Agentūros išvada priimta gavus tiek muitinės įstaigos medžiagą ir nuotraukas, tiek AAD pateiktą informaciją, nepateikus pačiai pareiškėjai AAD prašomų pateikti dokumentų. Išvada nenuginčyta įstatymų nustatyta tvarka ir terminais, todėl yra galiojanti, todėl atsakovas turėjo pagrindą ją remtis. Komisija pareiškėjos argumentus dėl padarytų procedūrinių pažeidimų atmetė kaip nepagrįstus, sprendė, jog atsakovė nepažeidė *non reformatio in peius* (draudimo keisti į blogąją pusę) principo. Komisija sprendė, jog Klaipėdos TM Sprendime galėjo remtis nurodytais teisės aktais, kurie reglamentuoja atliekų vežimą, neviršijo kompetencijos ribų. Departamentas Sprendimu nuspręsdamas panaikinti Deklaraciją, tinkamai nurodė teisinį pagrindą. Kadangi prekės išleidimas į laisvą apyvartą negalimas, nes prekė pripažinta atlieka, akivaizdu, kad atsakovas turėjo tiek teisinį, tiek faktinį pagrindą priimti sprendimą, įpareigojantį Vilniaus TM panaikinti deklaraciją. Priešingu atveju, išleidus prekę į laisvą apyvartą, būtų pažeistas esminis teisės principas, kad iš neteisės neatsiranda teisė (lot. *ex injuria non oritur jus*).

Komisijos Klaipėdos apygardos skyrius sprendimu administracinėje byloje pagal pareiškėjo bendrovės skundą panaikino VŠĮ „Inovacijų agentūra“ 2024 m. balandžio 4 d. sprendimą, kuriuo buvo atmestas pareiškėjo su partneriu pateiktas projekto įgyvendinimo planas (toliau – ir PĮP) ir įpareigojo atsakovą iš naujo išnagrinėti pareiškėjos PĮP atitiktį MTEP (mokslinių tyrimų ir eksperimentinės

plėtros) veiklai. Ginčas kilo dėl pareiškėjos su partneriu pateikto PĮP, kuriame nurodytas projekto tikslas – sukurti dirbtiniu intelektu paremtą sprendimą buhalterinės apskaitos automatizavimui, vertinimo. Šio ginčo nagrinėjimo metu ypatingas dėmesys buvo skirtas ekspertų kompetencijai. Vėl „Inovacijų agentūra“ projektą vertino ekspertas, turintis kompiuterinio modeliavimo srities magistro laipsnį ir daugiau nei 10 metų patirtį dirbtinio intelekto bei klasifikavimo metodų srityje. Tuo tarpu pareiškėjas pasitelkė specialistą-ekspertą (akademiką su didele moksline patirtimi – Vytauto Didžiojo universiteto Informatikos fakulteto dekaną, einantį profesoriaus pareigas bei turintį daktaro mokslinį laipsnį), kuris atliko pareiškėjos sukurtą produkto Lyginamąją ekspertinę analizę ir padarė išvadą, kad pareiškėjos projekto įgyvendinimo planas atitinka MTEP kriterijus. Esant prieštarangiems ekspertų – specialistų vertinimams bei nustačius, kad atsakovė pasitelkė ekspertą, kuris nėra mokslininkas, bei neturi mokslinio darbo patirties, todėl atsakovas įpareigotas iš naujo išnagrinėti pareiškėjo PĮP atitiktį MTEP veiklai, pašalinant abejones dėl įgyvendinimo plano atitikties MTEP veiklai. Komisija tokio pobūdžio bylose dėl netinkamai įgyvendintos procedūros panaikino 8 atsakovo sprendimus, likusiais atvejais skundus atmetė kaip nepagrįstus, pripažinus tiek įgyvendintą procedūrą teisėta, tiek ir skundžiamų sprendimų tinkamą pagrįstumą bei teisėtumą.

Komisijos Klaipėdos apygardos skyrius 2024 m. lapkričio 28 d. sprendimu administracinėje byloje tenkino pareiškėjos skundo dalį atsakovei Šalčininkų rajono savivaldybės administracijai, trečiajam suinteresuotam asmeniui Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos Turgelių seniūnijai, panaikino Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos 2024 m. rugsėjo 18 d. raštą Nr. S-(5.17 E)-3509 ir įpareigojo atsakovę iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2024 m. rugpjūčio 8 d. skundą ir teisės aktų nustatyta tvarka pateikti pareiškėjai naują, teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą. Administracinėje byloje buvo sprendžiamas kapinėse, kapavietės teritorijoje augančių želdinių tvarkymo klausimas. Buvo vertinamas želdynų ir želdinių viešosiose erdvėse, įskaitant kapines, veisimo, tvarkymo ir šalinimo teisinis reguliavimas, subjektų, atsakingų už kapinių ir kapaviečių priežiūrą diferencijavimas, atsakomybių ribos. Komisija, įvertinusi taikytiną teisinį reglamentavimą, byloje surinktus duomenis, įvertinusi tai, jog kapavietė ir visa kapinių teritorija Lietuvos Respublikai nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype, kurį patikėjimo teise valdo Šalčininkų rajono savivaldybė, atmetė atsakovės ir trečiojo suinteresuoto asmens argumentus dėl pareiškėjos prievolės pašalinti prižiūrime kapavietėje likusius nupjautų želdinių (medžių) kelmus dėl to, jog ji yra už kapavietės priežiūrą atsakingas asmuo. Iš aptarto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių 20 punkto reglamentavimo matyti, kad už kapavietės priežiūrą atsakingo asmens teisės, pareigos ir atsakomybė yra išimtinai susijusios su kapavietės priežiūra, ir toks asmuo netampa žemės, ant kurios yra jo prižiūrimas kapas, savininku ar valdytoju, todėl toks asmuo netampa ir kapavietėje esančių želdinių savininku ar valdytoju. Želdynų įstatymo taikymo prasme ir neįgyja prievolės želdinius

tvarkyti (įskaitant šalinti želdinius ar jų dalis) pagal želdinių ir želdynų priežiūrą ir tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus. Atsižvelgiant į tai, jog valstybei priklausančią žemės sklypą, kuriame yra pareiškėjos prižiūrima kapavietė, patikėjimo teise valdo Šalčininkų rajono savivaldybė, vertinama, jog būtent šis subjektas yra atsakingas už Turgelių kapinėse, įskaitant pareiškėjos prižiūrimą kapavietę, esančių želdinių (jų dalių) tvarkymą (taip pat šalinimą) teisės aktų nustatyta tvarka. Komisija tenkino pareiškėjų skundus dėl viešojo administravimo subjektų netinkamai įgyvendintos procedūros, neindividualizuotų sprendimų ir netinkamai nustatytų faktinių aplinkybių bei nepakankamo teisinio pagrindimo.

Komisija nagrinėjo skundus, susijusius ir su mokesčių teisiniais santykiais. Komisijos Šiaulių apygardos skyrius 2024 m. gruodžio 17 d. sprendimu iš dalies patenkino pareiškėjo (fizinio asmens) skundą – panaikino Valstybinės mokesčių inspekcijos atsakymą dėl gyventojo gautų pajamų apmokestinimo bei įpareigojo Inspekciją iš naujo išnagrinėti pareiškėjo paklausimą. Ginčą pareiškėjas inicijavo po to, kaip pateikęs metinę gyventojo pajamų mokesčio deklaraciją, gavo Valstybinės mokesčių inspekcijos pranešimą apie klaidas šioje deklaracijoje bei kreipėsi į Valstybinę mokesčių inspekciją su paklausimu, nes buvo įsitikinęs, kad jo pajamoms, gautoms pardavus nekilnojamąjį turtą, taikytina Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 53 ir/ar 54 punkte numatyta lengvata. Komisija, išnagrinėjusi bylą, pažymėjo, jog atsakovės teikimai administracinei paslaugai – mokesčių mokėtojų konsultavimui – taikomi teisės aktuose apibrėžti kokybės reikalavimai ir ginčo atveju jie nebuvo išpildyti: atsakovė nepasinaudojo teisės aktuose numatyta galimybe paprašyti paklausėjo (t. y. pareiškėjo) patikslinti duomenis apie gautų pajamų panaudojimą kitam būstui įsigyti (Inspekcijai buvo žinoma, kad pareiškėjas įsigijo kutą būstą) ir parengti tikslią rašytinę konsultaciją bei išvengti neteisingų interpretacijų, o skundžiamame rašte nepasisakant dėl visų pareiškėjo paklausime nurodytų aplinkybių, buvo pažeista pareiškėjo teisė į išsamios, pagal atsakovės kompetenciją parengtos, konsultacijos gavimą. Šalys priimto sprendimo neapskundė; atsakovė raštu pranešė pareiškėjui ir Komisijai, kad vykdydamas sprendimą mokesčių administratorius inicijuos kontrolės veiksmus, kurių metu iš naujo įvertins pareiškėjo pateiktos gyventojo pajamų mokesčio deklaracijos teisingumą.

Taigi, ir šio pobūdžio bylose tenkinami pareiškėjų skundai dėl nepakankamo sprendimų motyvavimo ir pagrindimo.

KOMISIJOS SPRENDIMŲ VERTINIMAS TEISMUOSE

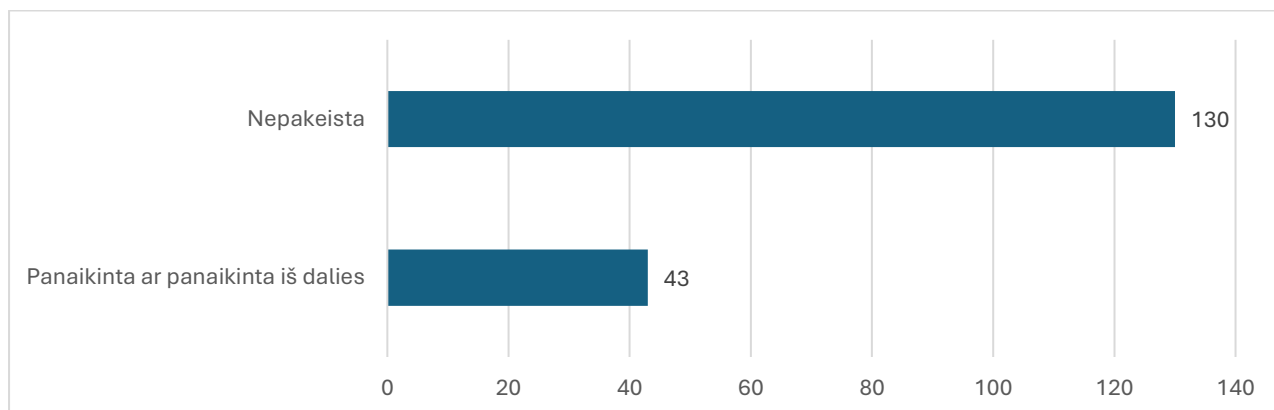
Komisijos priimti sprendimai, vadovaujantis IAGNTĮ 22 straipsnio 1 dalimi, gali būti skundžiami Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo jų priėmimo.

Administraciniais teismams nebuvo apskūsti 1 914 sprendimai arba 89 proc. visų Komisijos sprendimų. Ginčo šalys, nesutikdamos su 237 (11 proc.) Komisijos sprendimais, kreipėsi į Regionų administracinę teisumą. Šis rodiklis rodo visuomenės pasitikėjimą Komisija.

Dėl Komisijos priimtų sprendimų 2024 m. administraciniais teismams buvo pateikti 237 skundai (181 skundą pateikė pareiškėjai, dėl 55 sprendimų skundus pateikė atsakovai, dėl 1 sprendimo skundą pateikė pareiškėjas ir atsakovas)

Administraciniai teismai 2024 metais pasisakė dėl 181 Komisijos priimto sprendimo (į šį laikotarpį įskaitomos visos 2024 m. grįžusios iš teismų bylos, kuriose pasisakyta dėl 2022–2024 metais priimtų sprendimų). Administraciniai teismai 130 Komisijos sprendimų (75 proc.) nepakeitė, 43 Komisijos sprendimus panaikino, 2 panaikino iš dalies. Teismų panaikinti sprendimai sudaro 2 proc. nuo visų Komisijos 2024 m. priimtų sprendimų. Šie duomenys rodo, kad teismai didžiąją dalį Komisijos priimtų sprendimų vertina kaip pagrįstus ir teisėtus.

9 grafikas. Teismų sprendimų rezultatai, vnt.

NETEISMINĖ MEDIACIJA ADMINISTRACINIJOSE GINČUOSE

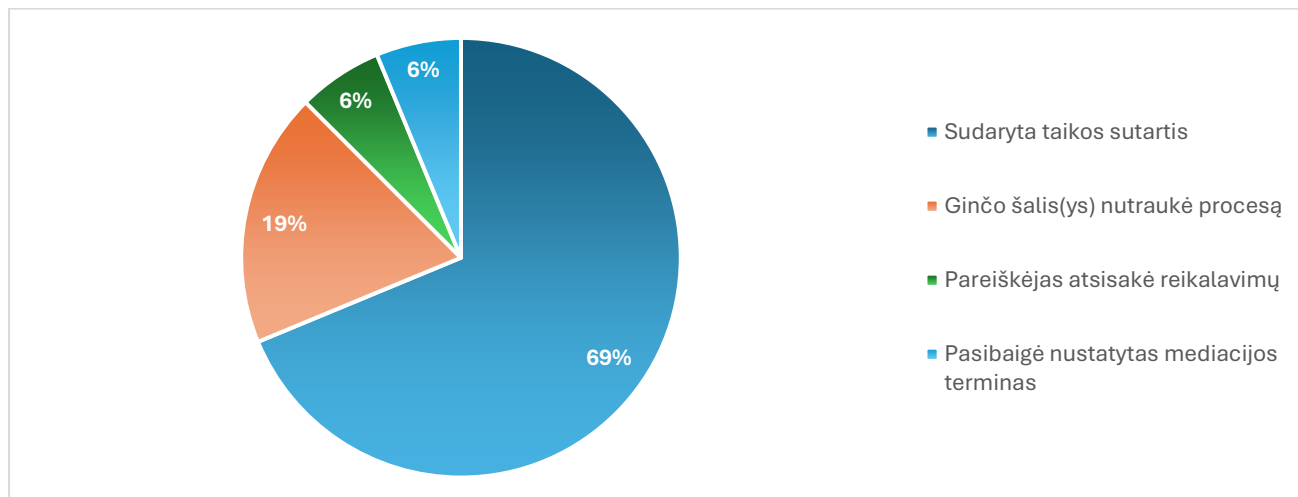
Komisija, siekdama užtikrinti kokybišką ir efektyvią Komisijos veiklą, ataskaitiniais metais skatino ginčus spręsti taikiu būdu. Tai atitinka tiek nacionalinę viešojo administravimo politiką, tiek tarptautines Europos Sąjungos rekomendacijas, kuriose pabrėžiama, kad neteisminė mediacija yra vienas iš veiksmingiausių būdų sumažinti teismų apkrovą ir užtikrinti greitesnę bei efektyvesnę ginčų sprendimą.

Nuo 2021 m. įtvirtinta galimybė pagal IAGNTĮ nuostatas ginčą spręsti taikant neteisminės mediacijos institutą. Komisijos narys (pranešėjas), nagrinėjantis skundą, ginčo šalims rašytiniu pranešimu siūlo bylos šalims pasinaudoti neteisminės mediacijos galimybe ir išaiškina taikos sutarties sudarymo tvarką. Tokios nuostatos aiškinamos ir žodinio proceso bylose. Praktikoje pastebima, kad išsamus paaiškinimas ir mediacijos galimybės išdėstymas didina šalių norą bendradarbiauti ir ieškoti abiem pusėms priimtino sprendimo.

Taip pat išaiškinama ir teisė iki įsiteisės Komisijos priimtas sprendimas pasinaudoti galimybe sudaryti taikos sutartį arba pasinaudoti neteisminės mediacijos institutu. Tai ypač svarbu viešojo administravimo ginčiuose, kur ginčo šalys dažnai būna privatus asmuo ir viešasis subjektas, turintis aiškiai reglamentuotus įgaliojimus. Tokiais atvejais mediacija padeda ne tik išspręsti ginčą, bet ir stiprina tarpusavio pasitikėjimą bei gerina institucijų įvaizdį visuomenėje.

Komisijoje 2024 metais vyko 20 neteisminės mediacijos procesų, iš jų 16 buvo baigti (2023 metais buvo baigti 12). Iš 16 mediacijos procesų sudaryta 11 taikos sutarčių, 1 atveju pasibaigė nustatytas mediacijos terminas, 1 atveju pareiškėjas atsisakė reikalavimų ir 3 atvejais ginčo šalys nutraukė procesą. Lyginant su ankstesniais metais, matyti, kad mediacijos populiarumas didėja, o tai rodo tiek ginčo šalių pasitikėjimą procesu, tiek Komisijos pastangas skatinti šį alternatyvų ginčų sprendimo būdą.

10 grafikas. Mediacijos rezultatai, proc.

Visais atvejais mediacijos institutas sudarė galimybę ginčo šalims išsamiau išsiaiškinti kilusio ginčo aplinkybes, priimto sprendimo argumentaciją ar taikytiną teisinį pagrindą. Svarbu pabrėžti, kad mediacija leidžia ne tik efektyviai spręsti ginčus, bet ir mažina galimybę ateityje kilti panašioms nesutarimams, nes šalys geriau supranta teisinius aspektus ir jų teises bei pareigas.

Komisija, siekdama gerinti vykdytinų neteisminių mediacijų kokybę, teikė mediacijos šalims užpildyti anoniminių klausimyną. Tai leido įvertinti ne tik mediacijos efektyvumą sprendžiant ginčus, bet ir dalyvių pasitenkinimą šiuo procesu, identifikuoti tobulintinas sritis.

2024 m. apklausoje dalyvavo 9 respondentai (2 pareiškėjai, 1 pareiškėjo atstovas ir 6 atsakovų atstovai). Net 6 respondentai atsakydami į klausimą „Bendrai vertinant mediacijos kokybė buvo aukšta“ pažymėjo atsakymą „visiškai sutinku“ ir 3 „sutinku“. Tai rodo, kad absoliuti dauguma dalyvių teigiamai vertina mediacijos procesą ir jo kokybę.

Taip pat net 6 respondentai atsakė, jog mediacijos sesijų trukmė buvo tinkama, o mediatorius kalbėjo aiškiai ir suprantamai. Šis rodiklis patvirtina, kad mediacijos procedūros yra organizuojamos profesionaliai, o mediatoriai atlieka savo darbą tinkamai, užtikrindami aiškų ir suprantamą procesą ginčo šalims.

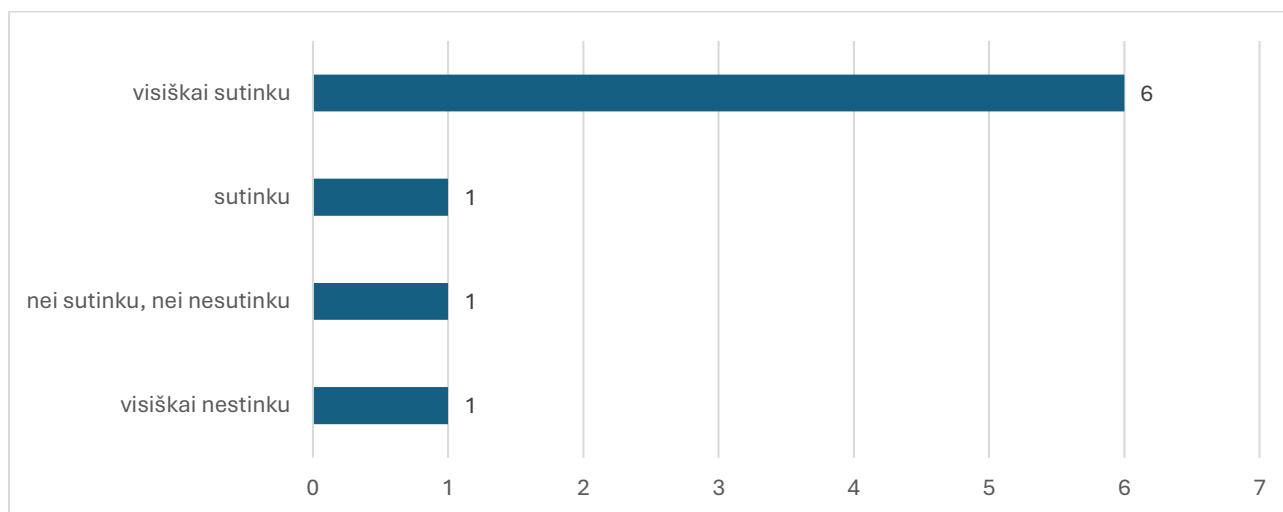
Svarbu paminėti, kad net 8 respondentai paminėjo, jog mediacija buvo naudinga, respondentas jautėsi saugus ir savimi pasitikintis, jie galėtų rekomenduoti mediaciją savo artimiesiems ir pažįstamiems bei prireikus vėl sutiktų pasinaudoti mediacijos paslauga. Tai įrodo, kad mediacija ne tik padeda spręsti ginčus, bet ir kuria didesnę teisinę pasitikėjimą tarp ginčo šalių.

Kad mediacija padėjo rasti priimtina sprendimą „visiškai sutinku“ atsakė 2 respondentai, „sutinku“ – 3, „nei sutinku, nei nesutinku“ – 1, „visiškai nesutinku“ – 3, o 7 respondentai atsakė, kad prireikus vėl pasinaudos mediacijos paslauga. Šie duomenys atskleidžia, kad dauguma dalyvių mano, jog mediacija yra naudinga ir verta pakartotinio naudojimo ateityje.

Taigi, neteisminės mediacijos paslaugų kokybė ginčo šalis tenkina, Komisija ir ateityje sieks plėtoti šį institutą, aiškindama jo naudą ne tik ginčo šalims, bet ir plačiajai visuomenei, viešojo administravimo subjektams. Šis procesas atitinka ES rekomendacijas skatinti alternatyvius ginčų sprendimo būdus, mažinančius teismų darbo krūvį ir didinančius administracinių procesų efektyvumą.

Pažymėtina, kad neteisminę mediaciją Komisijoje vykdo Komisijos nariai (mediatoriai). Ateityje planuojama stiprinti mediatorių kompetencijas organizuojant specializuotus mokymus ir bendradarbiaujant su tarptautiniais mediacijos ekspertais.

11 grafikas. Mediacijos kokybės vertinimas (Teiginys: Rekomenduočiau mediaciją savo artimiesiems ir pažįstamiems), vnt.

Mediacija yra taikus, kompromisu ir susitarimu grįstas ginčų sprendimo būdas, kuris praktikoje įgyja vis daugiau pranašumų. Pastaruoju metu visuomenės susidomėjimas mediacija vis didėja. Tai rodo, kad ginčo šalys yra linkusios ieškoti naujų, alternatyvių būdų tarpusavio nesutarimams spręsti. Tai ypač svarbu administracinėje teisėje, kur greitas ir efektyvus ginčų sprendimas gali padėti išvengti ilgai trunkančių teisminių procesų ir su tuo susijusių išlaidų.

Džiaugiamės, kad mediacijos institutas sudarė galimybę ginčo šalims galimybę sudaryti taikos sutartį, išsiaiškinti tikrąsias ginčo aplinkybes, mediacijos procesas skatino abipusį ginčo šalių dialogą. Ateityje Komisija sieks dar labiau skatinti mediacijos naudojimą administraciniuose ginčiuose, vadovaudamasi ES teisine praktika ir nacionalinės teisėkūros gairėmis, kurios pabrėžia alternatyvių ginčų sprendimo būdų plėtros būtinybę.

RENGINIAI

Komisija 2024 metais organizavo renginius, kurie apjungė ne tik išorinę komunikaciją tarp institucijų, tačiau skatino ir vidinę komunikaciją, kuria siekiama nuolat gerinti darbuotojų bendravimą ir bendradarbiavimą ir taip prisidėti prie bendro Komisijos tikslo įgyvendinimo.

Komisijoje 2024 metų gegužės 17 dieną susirinko Komisijos ir jos Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio apygardos skyrių nariai bei specialistai. Susitikimo metu Duomenų apsaugos pareigūnė Inga Dilienė pristatė aktualų pranešimą asmens duomenų apsaugos klausimais. Po diskusijų, Komisijos darbuotojai, dalyvavo ekskursijoje „Sostų karai“, kurią organizavo ir istorinių faktų apie Vilnių šmaikščiai ir įdomiai papasakojo Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcijos direktorius Renaldas Augustinavičius.

Komisija 2024 metais aktyviai bendradarbiavo su Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra. 2024 m. balandžio 25 dieną įvyko darbinis susitikimas su Agentūros atstovais, kurio metu buvo aptarta sprendimų priėmimo tvarka, procedūra, sprendimų vertinimo aspektai. Komisija dalyvavo negalios reformos aptarime, vykusiam 2024 m. gruodžio 4 dieną, kuriame tarpinstituciniu lygmeniu aptarta negalios reformos pažanga ir jos įgyvendinimas. Be to, asmenų su negalia skundų nagrinėjimo klausimai buvo pristatyti ir Lietuvos Respublikos Seime tarpparlamentinės kontrolės posėdžiuose.

Komisijos pirmininkė 2024 m. liepos 8 d. susitiko su Nacionalinės teismų administracijos

direktore dr. Natalija Kaminskiene bei administracijos įgaliotais atstovais. Susitikimo metu diskutuota apie Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalo e.teismas.lt plėtros galimybes, LITEKO integracijos su Dokumentų valdymo bendrąja informacine sistema (DBSIS) planus, galimybes dalintis patirtimi ir praktika organizuojant mokymus su teisėjais Komisijos nariams aktualiomis teisinėmis temomis.

2024 m. spalio 17 d. buvo paminėtas veiklos 25-metis bei tuo pačiu ir persikėlimas į naujas patalpas, adresu: A. Goštauto g. 12, Vilniuje. Komisijos rengiamame renginyje dalyvavo Vyriausybės kanclerė, Seimo nariai Algirdas Sysas, Paulė Kuzmickienė, Julius Sabatauskas ir Teisingumo ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

viceministrai, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Regionų administracinio teismo pirmininkai bei teisėjai, kitų tame pačiame pastate įsikūrusių valstybės institucijų vadovai ir atstovai. Komisijos pirmininkė sveikinimo kalboje akcentavo institucijos indėlį sprendžiant administracinius ginčus bei ypatingą dėmesį, skiriamą asmenų su negalia skundų (prašymų) nagrinėjimui. Kvietė visus tarpinstituciniam bendradarbiavimui, ieškant būdų, kaip efektyviau ginti asmenų teises.

Komisija 2024 m. spalio 25 d., minėdama Lietuvos Respublikos Konstitucijos dieną, kvietė gyventojus į nemokamas teises konsultacijas, kurių metu atvykę gyventojai galėjo pasikonsultuoti su Komisijos specialistais įvairiais klausimais, susijusiais su administraciniais ginčais, valstybės institucijų sprendimais, jų apskundimu bei ikiteisminiu ginčų nagrinėjimu. Konsultacijos buvo teikiamos tiek Vilniuje, tiek ir kituose Komisijos teritoriniuose padaliniuose.

Komisijos Šiaulių apygardos skyrius Joniškėje 2024 m. gruodžio 6 d. suorganizavo mokymus tema: „Pozityvių santykių kultūra, efektyvi komunikacija ir streso valdymas“, kurių metu Komisijos ir jos teritorinių padalinių nariai bei specialistai mokėsi efektyvaus susikalbėjimo ir bendravimo įgūdžių, analizavo pozityvios komunikacijos įtaką darbo rezultatams, stresinių situacijų suvaldymą, asmeninės motyvacijos stiprinimą, psichologinę gerovę kolektyve ir komandinį darbą. Po mokymų

visi darbuotojai vyko į nuo 2009 m. Joniškėje veikiančią krepšinio muziejų, kuriame buvo išradingai, vaizdžiai ir įtraukiančiai pasakojama Joniškio, Lietuvos ir pasaulio krepšinio istorija paties vadinamo krepšinio enciklopedijos – Leono Karaliūno.

Komisijos teritoriniai skyriai 2024 metais viešino Komisijos veiklą:

Komisijos Panevėžio apygardos skyriaus narė dr. Sigita Šimbelytė dalyvavo susitikime su Tarptautinės Baltijos akademijos studentais Latvijoje ir skaitė paskaitą „Administracinių ginčų mediacijos tikslas ir jos sėkmė“, kuris vyko 2024 metais lapkričio 26–27 dienomis.

Komisija atvėrė savo įstaigos duris Panevėžio kolegijos studentams, kurie 2024 m. gruodžio 9 d. lankėsi Komisijos Panevėžio apygardos skyriuje. Panevėžio kolegijos Teisės programos studentai kartu su dėstytoja lektore Ermina Čičiene susitiko su Lietuvos administracinių ginčų komisijos Panevėžio apygardos skyriaus pirmininko pavaduotoja Vesta Šliogeryte, narėmis dr. Sigita Šimbelyte ir Asta Poviloniene ir buvo supažindinti su institucijos veikla, raida ir jos perspektyvomis. Studentai domėjosi praktikos atlikimo institucijoje tvarka. Susitikimas svarbus stiprinant abiejų institucijų, kaip socialinių partnerių, bendradarbiavimą. Glaudus bendradarbiavimas su Panevėžio kolegija patvirtina Komisijos Panevėžio apygardos skyriaus siekį kurti perspektyvius socialinius ryšius.

Komisijos Šiaulių apygardos skyrius 2024 m. lapkričio 7 d. organizavo renginį aktualiais Agentūros priimamų sprendimų klausimais, kuriame dalyvavo Asmenų su negalia draugijų, kitų jų teises ginančių ir atstovaujančių organizacijų atstovai bei savivaldybių asmenų su negalia koordinatoriai, Šiaulių miesto, rajono bei aplinkinių rajonų (Pakruojo, Radviliškio ir kt.) institucijų atstovai.

Apibendrinant Komisijoje 2024 metais vykusius renginius, matosi, kad Komisija viršijo įtvirtintą 6 renginių rodiklį ir suorganizavo 8 renginius. Komisija savo internetiniame puslapyje skelbia viešą informaciją apie 2024 metais įvykusius renginius, kurie parodo pastangas ir norą, ne tik tobulinti ir kelti darbuotojų kvalifikaciją, bet ir supažindinti visuomenę su Komisijos vykdoma veikla.

VIDAUS ADMINISTRAVIMAS

Komisija, atsižvelgdama į visuomenės poreikius bei valstybės prioritetus informacinių technologijų plėtros srityje, sudarė sąlygas ginčus nagrinėti nuotoliniu būdu, pasitelkdama informacines ir elektroninių ryšių technologijas (per vaizdo konferencijas, telekonferencijas ir kt.). Visas skundo nagrinėjimo procesas – nuo skundo ir dokumentų pateikimo iki bylos šalių dalyvavimo posėdžiuose bei sprendimų ir kitų dokumentų siuntimo – vyksta elektroninių ryšių priemonėmis. Šis sprendimas padidino Komisijos paslaugų prieinamumą visuomenei, pagerino veiklos efektyvumą ir sustiprino Komisijos misiją teikti lengvai pasiekiamas paslaugas.

2024 metais ypatingas dėmesys buvo skirtas kibernetiniam saugumui. Atliktas kibernetinio saugumo auditas parodė, kad reikšmingų trūkumų nėra, taip pat buvo atnaujinti kibernetinės saugos dokumentai. Tačiau, siekdama toliau stiprinti saugumą, Komisija planuoja stiprinti darbuotojų kibernetinio saugumo įgūdžius, pasitelkdama Nacionalinio kibernetinio saugumo centro mokymų platformą bei bendradarbiavimą su centru. Buvo atnaujintas kompiuterinės tinklo įrangos atnaujinimas Vilniuje, Klaipėdoje. Atlikti kompiuterinės įrangos darbo vietoms atnaujinimo pirkimai ir pasirengta atnaujinimo darbams.

Komisija 2024 metais ruošėsi ir vykdė intensyvius susitikimus su DBSIS atsakingais darbuotojais ir pasiruošė nuo 2025 m. sausio 1 d. pereiti prie elektroninio bylos nagrinėjimo modulio DBSIS platformoje, iš esmės atsisakydama popierinių dokumentų. Nuo 2025 metų visi elektroniniu būdu gauti skundai bus nagrinėjami dokumentų valdymo sistemoje. Asmenims išlieka galimybė ir toliau skundus teikti popierine forma, tokiu atveju formuojamos mišrios bylos.

Komisija tobulino bylų nagrinėjimo planavimo procesus, efektyviau naudodama turimus informacinių technologijų įrankius. Įdiegta nauja bylų valdymo sistema automatizuoja tam tikrus sprendimų priėmimo procesus, sumažindama administracinę naštą darbuotojams.

Didesnis dėmesys skirtas skundų nagrinėjimo statistikai. Statistiniai duomenys dėl ginčų su Agentūra buvo atnaujinami ir nuolat teikiami institucijoms, analizuojant šių skundų nagrinėjimo aktualijas. Buvo vertinama įstaigos viduje ir dažniausiai pasitaikantys priimamų sprendimų motyvai, skundų rūšys, siekiant efektyvinti Komisijos veiklą bei priimti reikšmingus sprendimus. Ieškomi DBSIS funkciniai moduliai duomenų analizei atlikti, sustiprinti ir optimizuoti procesus, sumažinant administracinę naštą bei darbo krūvius darbuotojams. Siekiama visuomenei suteikti aiškų supratimą apie bylų nagrinėjimo procesus.

Komisija 2024 metais pradėjo skelbti informaciją apie savo sprendimus plačiajai visuomenei lengviau suprantama kalba. Tai padidino sprendimų skaidrumą ir padėjo gyventojams geriau suprasti savo teises bei administracinius procesus.

Komisijos interneto svetainė buvo pritaikyta asmenims su negalia: parengta informacija lengvai suprantama kalba, pagrindinė informacija išversta į gestų kalbą. Tai suteikė galimybę platesnei visuomenės daliai lengviau gauti reikalingą informaciją apie jų teises ir galimus ginčų sprendimo būdus.

Visų padalinių patalpos buvo pritaikytos asmenų su negalia aptarnavimui. Tai apėmė tiek infrastruktūros pritaikymą (pvz., pritaikytus lifthus, „vieno langelio“ aptarnavimo principą), tiek personalo mokymus, siekiant užtikrinti kokybišką aptarnavimą.

Komisija 2024 metais organizavo ir vykdė persikėlimą trijuose padaliniuose – Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Dėl mažo žmoniškųjų išteklių skaičiaus, persikėlimo darbai pareikalavo daug pastangų. Sukurta laikina administravimo darbo grupė optimizavo persikėlimo procesą ir užtikrino sklandų perėjimą be veiklos sutrikimų.

Buvo suplanuoti ir įgyvendinti naujų baldų pirkimai, siekiant sukurti ergonomines darbo vietas, taip pat pritaikyti patalpų infrastruktūrą darbui ir asmenų su negalia aptarnavimui. Šios investicijos pagerino darbo efektyvumą ir sumažino sveikatos problemų, susijusių su netinkama ergonomia, riziką.

Komisija skyrė ypatingą dėmesį administracinių procesų efektyvinimui, atsisakydama vertės nekuriančių procesų, kad Komisijos nariai ir jų padėjėjai (vyriausieji specialistai) galėtų daugiau dėmesio skirti tiesioginiam darbui – ginčų nagrinėjimui. Tikimasi, kad šie pokyčiai supaprastins vidinius darbo procesus. Šiuo metu renkami ir analizuojami duomenys, siekiant tobulinti procesus pagal gerąją vadybos ir administravimo praktiką.

Komisijoje 2024 m. lapkričio 29 d. įvyko darbo tarybos rinkimai, po kurių pradėjo veikti visų darbuotojų interesus atstovaujanti darbuotojų išrinkta darbo taryba. Tai pirmas toks žingsnis Komisijos veikloje, siekiant gerinti darbuotojų interesų atstovavimą ir kartu spręsti kylančias problemas. Darbo taryba aktyviai įsitraukė į vidinių teisės aktų rengimą ir bendradarbiavo su darbuotojais jiems aktualiais klausimais.

Komisijoje 2024 m. gruodžio 2 d. įsigaliojo struktūriniai pakeitimai, įgyvendinti atsižvelgiant į įstaigos veiklos specifiką. Iki šiol Komisijoje veikė vienas struktūrinis padalinys – Administravimo ir teisinės pagalbos skyrius, kuriame dirbo visi darbuotojai, t. y. valstybės tarnautojai, teikiantys teisinę pagalbą Komisijos nariams ikiteismine tvarka nagrinėjant administracinius ginčus, bei darbuotojai, atliekantys vidaus administravimo funkcijas. Siekiant optimizuoti veiklą ir užtikrinti efektyvesnę funkcijų paskirstymą, buvo nuspręsta atskirti specialiąsias ir bendrąsias funkcijas. Dėl to buvo įsteigtas atskiras Vidaus administravimo skyrius, kuriam priskirtos visos institucijos funkcionavimui būtinos vidaus administravimo (bendrosios) funkcijos, tokios kaip: finansinė apskaita, dokumentų tvarkymas, viešųjų pirkimų vykdymas, vidaus kontrolė, projektų valdymas, informacinių ir ryšių technologijų administravimas, duomenų apsauga, turto

administravimas ir kita ūkinio ar techninio pobūdžio veikla. Šie struktūriniai pertvarkymai buvo įgyvendinti siekiant organizuoti administracinių ginčų nagrinėjimą nepriklausomai, išvengti funkcijų dubliavimo ir aiškiai apibrėžti valdymo (pavaldumo) ryšius. Be to, toks funkcijų atskyrimas padeda užtikrinti veiklos skaidrumą ir efektyvumą, leidžiant susitelkti į pagrindines užduotis.

Ir ateityje Komisija planuoja skaitmenizuoti procesus bei modernizuoti veiklą, pasitelkdama šiuolaikines technologijas ir procesų tobulinimo priemones, siekdama užtikrinti aukštą veiklos kokybę ir prieinamumą visuomenei.

Komisijoje buvo organizuoti darbuotojų mokymai įvairiomis temomis: asmenų aptarnavimo, komandinio darbo, psichologinio smurto prevencijos, dokumentų valdymo ir kiti.

Komisijos pirmininkė apsilankė visuose keturiuose Komisijos teritoriniuose padaliniuose, įvertino darbo sąlygas, išklaušė darbuotojų poreikius ir problemas, kurias išsprendė arba nuolat sprendžia atsižvelgdama į esančius poreikius.

Vykdoma nuolatinė komunikacija Komisijos viduje, organizuojant susitikimus su visais darbuotojais, atskiromis grupėmis, diskutuojant dėl veikos gerinimo, tarpusavio bendravimo, kylančių problemų nuolatinio sprendimo ir socialinio dialogo palaikymo. Komisijos pirmininkė 2024 metais vyko į visus teritorinius padalinius, nuolat ieško veiklos gerinimo ir tarpusavio santykių palaikymo. Šioje ataskaitoje aprašyti renginiai rodo ir išorinės komunikacijos buvimą, tikimasi ir ateityje kuo daugiau organizuoti susitikimų su visuomene, nevyriausybėmis organizacijomis, o taip pat ir su institucijomis.

STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Komisija, būdama strateginio valdymo sistemos dalyve, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo 3 straipsnio 17 dalies 3 punkte, 2024 m. įgyvendindama jai nustatytas funkcijas, vykde tęstinę veiklą, kuria prisidėjo prie strateginių tikslų įgyvendinimo. Pagal Strateginio valdymo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“, 12 priedo 13.30 papunktį Komisija priskiriama teisingumo valstybės veiklos sričiai.

Komisija savo veikla prisidėjo prie 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998, 8 strateginio tikslo „Didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą“ ir 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos teisingumo sistemos plėtros programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. spalio 20 d. nutarimu Nr. 861, Nacionalinio pažangos plano 8.1 uždavinio „Didinti teisingumo sistemos efektyvumą ir veiksmingumą“ pasiekimo, nors tiesiogiai šio plano pažangos priemonių, projektų bei programos Komisija neįgyvendina.

Komisijos veiklos tikslas – užtikrinti asmens teisę į nepriklausomą, veiksmingą ir efektyvų ikiteisminį administracinių ginčų nagrinėjimą, prioritetą teikiant šalių sutaikinimui.

1 lentelė. Veiklos tikslo „Užtikrinti asmens teisę į nepriklausomą, veiksmingą ir efektyvų ikiteisminį administracinių ginčų nagrinėjimą, prioritetą teikiant šalių sutaikinimui“ poveikio rodikliai

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (2022 m.)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektina poveikio rodiklio reikšmė (2025 m.)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
		2022 metai	2023 metai	2024 metai		2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8
13-001-11-01-01 Komisijos priimtų sprendimų patikimumas (neapskųstų sprendimų dalis nuo visų planuojamais metais priimtų skundžiamų sprendimų) (proc.)	89	89	89,6	89	86	Netaikoma	Netaikoma

2 lentelė. Programos uždaviniai, priemonės, stebėsenos rodikliai ir jų reikšmės

Uždavinių, priemonių, stebėsenos rodiklių pavadinimai ir matavimo vienetai	Stebėsenos rodiklių reikšmės (planas)	Stebėsenos rodiklių reikšmės (faktas)
	2024	2024
13-001-11-01 uždavinys (Užtikrinti teisėtą, pagrįstą ir skaidrų ikiteisminį administracinių ginčų nagrinėjimą)		
Komisijos sprendimų pagrįstumas (teismo nepakeistų sprendimų dalis nuo visų apskųstų sprendimų) (proc.)	75	75
1 priemonė (Užtikrinti kokybišką ir efektyvią Komisijos veiklą)		
Komisijos vykdomos veikos viešinimas: Renginių, susijusių su Komisijos veiklos sklaida ir viešinimu, kuriuos organizavo ir (ar) juose dalyvavo Komisijos atstovai, skaičius, (vnt.)	6	8
Ginčo šalių sutaikinimo skatinimas: Perduotų ginčų spręsti neteisminės mediacijos būdu skaičius (vnt.)	12	19

Pažymėtina, kad bylos šalys 2024 metais teismui neskundė 1 914 priimtų Komisijos sprendimų arba 89 proc. Komisijos sprendimų, todėl jie įsiteisėjo ir tapo privalomais vykdyti. Teismui skundžiami tik apie 11 proc. Komisijos sprendimų ir ši tendencija išlieka nuo 2022 m. Šie duomenys taip pat rodo, kad didžioji dalis skundų galutinai išsprendžiami Komisijoje, tai patvirtina bylos šalių pasitikėjimą Komisijos priimamų sprendimų motyvais ir teisingu bylų išsprendimu. Pradinė poveikio rodiklio reikšmė buvo pasiekta nepaisant to, kad išaugo gautų skundų Komisijoje skaičius, Komisija nuo 2024 m. sausio 1 d. privaloma ikiteismine tvarka pradėjo nagrinėti skundus (prašymus) dėl Agentūros individualių administracinių aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl Agentūros vilkinimo atlikti jos kompetencijai priskirtus veiksmus. Ši veiklos sritis buvo visiškai nauja Komisijai ir dėl pasikeitusio teisinio reguliavimo dalyvumo nustatymo sistemoje ir kitų su asmenų su negalia klausimų teisinio reguliavimo pasikeitimo nėra susiformavusi teismų praktika, todėl Komisijos sprendimai nėra verifikuoti aukštesnės instancijos ir Komisija yra pirmoji neteismine tvarka nagrinėjanti ginčą, kuri vertina Agentūros sprendimų teisėtumą.

Programų įgyvendinimas

Komisija įgyvendina funkcijų vykdymo programą – Administracinių ginčų sprendimas išankstine ne teismo tvarka. Įgyvendinant šią programą siekiama sudaryti galimybes asmenims ginti pažeistas teises ir įstatymų saugomus interesus Komisijoje. Komisijoje asmenų skundai išsprendžiami operatyviai bei galimybė ginčą spręsti neteisminės mediacijos procese arba baigti šalių taikos sutartimi.

Komisijos valstybės veiklos srityje įgyvendinama programa, tęstinės veiklos uždaviniai, jų asignavimai ir kitos lėšos bei poveikio rodikliai yra pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Valstybės veiklos srityse įgyvendinamos programos, pažangos ir tęstinės veiklos uždaviniai, jų asignavimai ir kitos lėšos bei poveikio rodikliai

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
		2024 metais	2024 metais	2024 metais	įgyvendinimo pradžios	2022 metais	2023 metais	2029 metais	2023 metais	2023 metais	2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
13	Valstybės veiklos sritis Teisingumas	3601	3601	100	-							
13-001	Funkcijų vykdymo programa „Administracinių ginčų sprendimas išankstine ne teismo tvarka“	3601	3601	100	-							
13-001-11-01	Tęstinės veiklos uždavinys „Užtikrinti efektyvų ir veiksmingą ikiteisminį administracinių ginčų nagrinėjimą“	3601	3601	100								

E-13-001-1101-01	Poveikio rodiklis – Komisijos priimtų sprendimų patikimumas (neapskųstų sprendimų dalis nuo visų planuojamais metais priimtų skundžiamų sprendimų) (proc.)					89	89,6	89	89	100		
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso		3601	3601	100	-							
iš jo: 1.1. valstybės biudžeto lėšos		3601	3601	100	-							
1.2. bendrojo finansavimo lėšos		-	-	-	-							
1.3. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos		-	-	-	-							
1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos		-	-	-	-							
2. Kiti šaltiniai, išskyrus valstybės valdomų įmonių lėšas ir valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)		-	-	-	-							
3. Valstybės valdomų įmonių lėšos		-	-	-	-							
4. Valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšos		-	-	-	-							
Iš viso 01 programai (1 +2 + 3+ 4)		3601	3601	100	-							

APIBENDRINIMAS

Komisija įvykdė pagrindinį veiklos tikslą – užtikrino asmenims teisę į nepriklausomą, veiksmingą ir efektyvų ikiteisminį administracinių ginčų nagrinėjimą, prioritetą teikiant šalių sutaikinimui. Komisija iš esmės pasiekė veiklos tikslo poveikio rodiklio reikšmę bei sėkmingai prisidėjo prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo.

Komisija ataskaitiniais metais užtikrino sklandų asmenų skundų nagrinėjimą, skatino administracinių ginčų sprendimą neteisminės mediacijos būdu. Komisijos priimtų įsiteisėjusių sprendimų skelbimas bei jų viešinimas Komisijos interneto svetainėje sudarė sąlygas visuomenei susipažinti su šiais sprendimais bei skatinti ikiteisminio ginčų nagrinėjimo plėtrą, užtikrinti Komisijos veiklos viešumą, skaidrumą ir atvirumą.

Siekdama gerinti darbo organizavimą ir atliepti visuomenės poreikius, Komisija sudarė sąlygas interneto svetainėje asmenims pateikti atsiliepinimus dėl aptarnavimo kokybės. Komisija užtikrino informacinių technologijų naudojimą visame ginčų nagrinėjimo procese, bendradarbiavo su mokymo ir mokslo įstaigomis dalijantis patirtimi, gerąja praktika ir žiniomis. Komisija pradėjo naudoti dirbtinio intelekto įrankius.

Ataskaitiniais metais Komisija sėkmingai vykdė tęstinę veiklą ir tuo prisidėjo prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo.

Be kita ko, Komisija ir toliau sudarys sąlygas kelti tiek Komisijos narių, nagrinėjančių administracinius ginčus, tiek ir valstybės tarnautojų bei kitų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kvalifikaciją, plėš informacinių technologijų naudojimą ginčų nagrinėjimo procese, bendradarbiaus su mokymo ir mokslo įstaigomis dalijantis patirtimi, gerąja praktika ir žiniomis. Šios priemonės būtinos siekiant tinkamai išspręsti kilusius ginčus bei priimti teisėtus ir pagrįstus Komisijos sprendimus ir prisidėti prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo.

Komisija pasiruošusi plėsti veiklos kompetenciją, optimizuoti ir standartizuoti procesus ir efektyviai prisidėti prie teismų darbo krūvio mažinimo ir efektyvaus asmens teisių gynimo, nagrinėjant ginčus ikiteismine tvarka.

Vertinant Komisijoje išnagrinėtus ginčus 2024 metais, matyti, kad priimti sprendimai ne tik užtikrino asmenų teises, bet ir prisidėjo prie administracinės teisės aiškumo bei gero viešojo administravimo praktikos. Taip stiprinamas institucijų atskaitomybės standartas. Komisija išryškino informavimo, motyvavimo ir individualaus sprendimų pagrindimo pareigas. Nagrinėjant bylas atsižvelgiama į Europos Sąjungos teisės praktiką, teisės aktų suderinamumą su Europos sąjungos teise. Taigi, Komisijos išnagrinėtose bylose priimti sprendimai tampa reikšminga viešojo administravimo kokybės ir teisės viršenybės užtikrinimo priemone.

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos administracinių ginčų komisija 188735253, A.Goštauto g. 12-100, 01108 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	INFORMACIJA APIE LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS VEIKLĄ 2024 m.
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-02-28 Nr. 16R-82
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Inga Lipnickienė, Komisijos pirmininkė
Sertifikatas išduotas	INGA LIPNICKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-02-28 15:46:39 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-02-28 15:46:56 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2024-04-04 17:37:08 – 2029-04-03 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.80.3
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2025-02-28 15:49:39)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2025-02-28 15:49:40 DBSIS